

*«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В
УКРАЇНІ І ЗА РУБЕЖЕМ»*

Автор –упорядник Балущак Галина Ярославівна вихователь – методист закладу дошкільної освіти «Казка» , м.Львова, вул Патона, 24

Педагогічні технології в системі освіти засвідчують якісно новий етап взаємодії й розвитку науково-педагогічної та педагогічної творчості і процесів застосування її результатів. Даний методичний матеріал містить інформацію про загальну характеристику інноваційних технологій, які використовуються в сучасних закладах дошкільної освіти.Рекомендується для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

№	ЗМІСТ	3
1	ПЕРЕДМОВА	4
2	ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ	5-9
3	ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДЕЯКІ З ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДИК У ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	10-62
3.1	Спадщина Софії Русової ("Український дитячий садок")	10-11
3.2	Педагогіка М. Монтесорі ("Будинок вільної дитини")	11-12
3.3	Вальдорфська педагогіка ("Вальдорфський дитячий садок")	12-13
3.4	Система освіти "Довкілля"	13
3.5	Діагностична методика Т.О. Піроженко "Мовленнєве зростання дошкільника"	14
3.6	Технологія фізичного виховання дітей М.Єфименка ("Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей")	14-15
3.7	Технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера. Теорія розв'язання винахідницьких завдань	15-16
3.8	Методика використання схем-моделей для навчання дітей описовим розповідям	16
3.9	Методика використання схем-моделей у лексично - граматичній роботі	17
3.10	Особливості розвитку дитини засобами взаємодії різних видів мистецтв	18
3.11	Методика розвитку творчих здібностей на заняттях з малювання	18
3.12	Спадщина В. Сухомлинського	19
3.13	Методика навчання дітей читанню М. Зайцева	19-20
3.14	Розвиваючі ігри Нікітіних: кубики, гра типу „Танграм”	20-21
3.15	Методика навчання дітей раннього віку Глена Домана	21-22
3.16	Методика Т.О. Піроженко "Мовленнєве зростання дошкільника".	22
3.17	Нова модель дошкільного закладу.	23
3.18	Педагогіка Амонашвілі.	24
3.19	Ейдетика в розвитку мовлення дошкільнят	24-29
3.20	Технологія інтенсивного розвитку інтелектуальних здібностей у дітей «Казкові лабіринти гри» В.Воскобовича	29-32
3.21	Інноваційна технологія «Чудеса на піску»	32-36
3.22	Технологія «Художнє слово і дитяче мовлення»	37
3.23	Технологія «Дитяче дослідження як метод навчання старших дошкільників»	38
3.24	Технологія «Психолого-педагогічне проектування»	39
3.25	Технологія «Логічні блоки Дьєнешеа»	40
3.26	Методика навчання дітей розповіданню за схемами	41-44
3.27	Палички Кюізенера	45-49
3.28	Здоров'язберігаючі технології в дошкільній освіті України	49-51
3.29	STREAM-освіта	51-52
3.30	LEGO конструювання	52-54
3.31	Комп'ютерно-ігровий комплекс	54-55
3.32	Степ - аеробіка	56-61
3.33	Технологія «Вчимося фантазувати»	61-62
4	МЕТОДИЧНА СКРИНЯ	63-
4.1	Педагогічна порада по використанню інноваційних технологій в роботі з дошкільниками	63-64
4.2	Зразок конспекту семінару-практикуму на тему: "Впровадження сучасних інноваційних технологій в організацію освітньо -виховного процесу ЗДО"	65-72
	Зразок оформлення Картки характеристики інновації	73-74
4.3	Зразок проведення засідання педагогічної ради закладу "Інноваційні технології як засіб підвищення якості освітнього процесу"	75-77
4.4	Зразок аналітичної довідки «Про організацію інноваційної діяльності в ЗДО»	78-79
5	Висновок	80
6	Список використаної літератури	81

ПЕРЕДМОВА

*Педагог мусить бути творцем.
А якщо його праця - лише ремесло,
тоді немає в світі тяжчого ремесла.
А.Дістервег*

Мета сучасного ЗДО полягає передусім у тому, щоб виховувати дитину, яка вміє самостійно та творчо працювати і жити. Цього досягти значно складніше, ніж навчити читати, писати та лічити, розв'язувати задачі, доводити теореми, запам'ятовувати сюжети творів, дати історичних подій тощо.

Саме тому, на мій погляд, слід сконцентрувати зусилля батьків і педагогів, сім'ї та дитячому садку на розвитку дитини в дошкільному віці.

Але для того, щоб забезпечити головний стратегічний напрям розвитку системи освіти, що лежить в площині розв'язання проблеми розвитку особистості дитини, на мою думку, слід переходити до технологізації навчально-виховного процесу в дитячому садку.

Професійні вміння вихователя повинні бути спрямовані не просто на контроль знань та умінь дітей, а на діагностику розвитку дошкільня, оволодіння ним змісту навчання. Це значно складніше, ніж традиційне «знай, умій, роби, як я».

Педагогіка — це не тільки наука, і не лише мистецтво. Це насамперед прикладна дисципліна і, як усі прикладні дисципліни, вона не може не бути технологічною.

Ось чому всі вихователі, які творчо працюють, вбачають наступність в роботі дошкільної ланки, як фундамент майбутнього розвитку дитини в початковій і старшій школі, а головним методом реалізації цієї проблеми вважають саме підвищення ефективності інноваційних педагогічних технологій, що в майбутньому має забезпечити поступовий перехід у педагогічній практиці від стратегії формування, тобто педагогічного втручання ззовні у внутрішній світ дитини, нав'язування їй вироблених суспільством способів діяльності, оцінок, до стратегії розвитку особистого потенціалу дошкільняти, його само активізація, самореалізація.

Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в оновлюваних ситуаціях, основою яких є інноваційні педагогічні технології. Інноваційні педагогічні технології в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття.

Інноваційні педагогічні технології розглядають не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Вони забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку.

Інноваційні педагогічні технології мають гуманістичну спрямованість у системі освіти, зумовлену співіснуванням і складними взаєминами в науковій педагогіці й педагогічній практиці традиційної наукової педагогіки. Вони належать до системи загального наукового і педагогічного знання. Виникли і розвиваються на межі загальної інноватики, методології, теорії та історії педагогіки, психології, соціології і теорії управління, економіки освіти. Інноваційні педагогічні технології є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Інноваційні педагогічні технології в сучасній дошкільній освіті розвиток науки, техніки сприяв появі нових навчальної комунікації, новітнім методам розв'язання освітніх завдань. З огляду на це роль вихователя набула нової якості. Він розвиває пізнавальні якості дошкільника, його життєву компетентність у різних соціальних інституціях. Водночас відбувається еволюція змісту, форм і методів навчання, яка спонукає до розробок і впровадження нових новітніх освітніх технологій.

Досвід показує, що все нове із часом стає традицією і що традиції утверджує соціум, а новаторами виступають яскраві особистості реформаторського типу. На сучасному етапі все очевиднішим стає те, що традиційна освіта, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нагромадження.

Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в оновлюваних ситуаціях, основою яких є інноваційні педагогічні технології. Інноваційні педагогічні технології в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття.

Інноваційні педагогічні технології розглядають не тільки як налаштованість насприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Вони забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку. Інноваційні педагогічні технології мають гуманістичну спрямованість у системі освіти, зумовлену співіснуванням і складними взаєминами в науковій педагогіці й педагогічній практиці традиційної наукової педагогіки. Вони належать до системи загального наукового і педагогічного знання. Виникли і розвиваються на межі загальної інноватики, методології, теорії та історії педагогіки, психології, соціології і теорії управління, економіки освіти. Інноваційні педагогічні технології є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства.

Інноваційні педагогічні технології є специфічними і досить складними, потребують особливих знань, навичок, здібностей.

Інноваційні педагогічні технології в системі освіти засвідчують якісно новий етап взаємодії й розвитку науково-педагогічної та педагогічної творчості і процесів застосування її результатів. Складність, багатогранність педагогічної діяльності є чинником, що відкриває простір для багатьох педагогічних технологій, динаміка продукування яких постійно зростає. Широкий спектр, багатоваріантність педагогічних технологій зумовлюють необхідність їх класифікації. Найдосконалішою серед

багатьох вважають класифікацію, за якою педагогічні технології згруповано за різноманітними системними та інструментально значущими ознаками.

Відповідно в сукупності педагогічних технологій відокремлено:

1. За рівнем застосування:

- загальнопедагогічні (стосуються загальних засад освітніх процесів);
- предметні (призначені для вдосконалення викладання окремих предметів);
- локальні та модульні (передбачають часткові зміни педагогічних явищ).

2. За провідним чинником психічного розвитку:

- біогенні (провідна роль належить біологічним чинникам);
- соціогенні (переважають соціальні чинники);
- психогенні (провідна роль належить психічним чинникам).

3. За філософською основою:

- матеріалістичні та ідеалістичні;
- діалектичні та метафізичні;
- наукові та релігійні;
- гуманістичні й антигуманні;
- антропософські (грец. *anthropos* — людина і *sophia* — мудрість) і теософські (засновані на вченнях про всезагальний абсолют, божественну суть усіх речей);
- вільного виховання та примусу тощо.

4. За науковою концепцією засвоєння досвіду:

- асоціативно-рефлекторні (в основу покладено теорію формування понять);
- біхевіористські (англ. *behavio(u)rism*, від *behavio(u)r* — поведінка) (за основу взято теорію наuczіння);
- розвивальні (ґрунтуються на теорії розвитку здібностей);
- сугестивні (засновані на навіюванні);
— нейролінгвістичні (засновані на нейролінгвістичному програмуванні);
- гештальттехнології (нім. *Gestalt* — цілісна форма, образ, структура і технологія) та ін. (засновані на психотерапевтичному впливі).

5. За ставленням до дитини:

- авторитарні (засновані на чіткій надмірній регламентації);
- дидактоцентристські (центровані на навчанні);
- особистісно-орієнтовані (гуманно-особистісні, технології співробітництва, технології вільного виховання).

6. За орієнтацією на особистісні структури:

- інформаційні (формування знань, умінь, навичок);
- операційні (формування способів розумових дій);
- емоційно-художні й емоційно-моральні (формування сфери естетичних і моральних відносин);
- технології саморозвитку (формування самоуправляючих механізмів особистості);

- евристичні (розвиток творчих здібностей);
- прикладні (формування дієво-практичної сфери) технології.

7. За типом організації та управління пізнавальною діяльністю:

- структурно -логічні технології навчання (поетапне формулювання дидактичних завдань, вибору способу їх розв'язання, діагностики та оцінювання одержаних результатів);
- інтеграційні технології (дидактичні системи, які забезпечують інтеграцію різнопредметних знань і вмінь, різних видів діяльності на рівні інтегрованих курсів, навчальних тем, навчальних проблем та інших форм організації навчання);
- ігрові технології (ігрова форма взаємодії педагога і дітей, яка сприяє формуванню вмінь розв'язувати завдання на основі компетентного вибору альтернативних варіантів через реалізацію певного сюжету). В освітньому процесі використовують театралізовані, ділові, рольові, комп'ютерні ігри, імітаційні вправи, ігрове проектування та ін.;
- комп'ютерні технології (реалізуються в дидактичних системах комп'ютерного навчання на основі взаємодії «вчитель – комп'ютер – учень» за допомогою інформаційних, тренінгових, розвивальних, контролюючих та інших навчальних програм);
- діалогові технології (пов'язані зі створенням комунікативного середовища, розширенням простору співробітництва на суб'єкт-суб'єктному рівні: «учень — учитель», «учитель — автор», «учень — автор» та ін.);
- тренінгові технології (система діяльності щодо відпрацювання певних алгоритмів навчально-пізнавальних дій і способів розв'язання типових завдань у процесі навчання — тести, психологічні тренінги інтелектуального розвитку, розв'язання управлінських задач).

Педагоги-практики розробляють авторські технології, які поєднують у різних варіантах елементи апробованих технологій. Як правило, всі вони зорієнтовані на реалізацію змісту і досягнення мети різнорівневого і різнопрофільного навчання. Вихідним матеріалом для розроблення технології є теорії, концепції. Багато педагогічних технологій мають у своїй основі такі концепції засвоєння соціального досвіду:

- ❖ асоціативно-рефлекторне навчання, у межах якого розроблена теорія формування понять;
- ❖ теорія поетапного формування розумових дій, згідно з якою розумовий розвиток (як і засвоєння знань, умінь, навичок) відбувається поетапно, спрямовуючись від «матеріальної» (зовнішньої) діяльності у внутрішній розумовий план;
- ❖ сугестопедична концепція навчання, яка обґрунтовує комплексне використання у навчальних цілях вербальних і невербальних, зовнішніх і внутрішніх засобів сугестії (навіювання), що сприяє надзапам'ятовуванню;
- ❖ теорія нейролінгвістичного програмування (НЛП), що розглядає процес навчання як рух інформації через нервову систему людини;
- ❖ теорії змістового узагальнення, в основу яких покладено гіпотезу про провідну роль теоретичного знання у формуванні інтелекту дитини.

На основі однієї теорії навчання можуть вибудовуватися різні технології. Так, асоціативно-рефлекторна психологічна теорія породила варіантні технології навчання, які по-різному поєднують слово і наочність.

Теорія проблемного навчання покладена в основу технологій, що розвивають творчі здібності, пізнавальну активність, інтерес, самостійність особистості. Водночас

побудова на одній теорії, концепції кількох технологій навчання не є свідченням їх ідентичності. Вони завжди будуть відрізнятися за кількісними і якісними параметрами. У зв'язку з цим важливо мати цілісну систему засобів опису педагогічних технологій, враховуючи, що кожна з них містить концептуальний, змістовий та процесуальний аспекти.

Наука пропонує великий вибір освітніх технологій, але не кожна з них може бути використана в роботі з дітьми дошкільного віку.

Розвиток науки і техніки сприяв появі нових форм навчальної комунікації, новітнім методам розв'язання освітніх завдань. З огляду на це роль вихователя набула нової якості. Він розвиває пізнавальні якості дошкільника, його життєву компетентність у різних соціальних інституціях. Водночас відбувається еволюція змісту, форм і методів навчання, яка спонукає до розробок і впровадження нових новітніх освітніх технологій. Досвід показує, що все нове із часом стає традицією і що традиції утверджують соціум, а новаторами виступають яскраві особистості реформаторського

типу.

На сучасному етапі все очевиднішим стає те, що традиційна освіта, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування. Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в оновлюваних ситуаціях, основою яких є інноваційні педагогічні технології. Інноваційні педагогічні технології в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття.

Інноваційні педагогічні технології розглядають не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Вони забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку.

Інноваційні педагогічні технології мають гуманістичну спрямованість у системі освіти, зумовлену співіснуванням і складними взаєминами в науковій педагогіці й педагогічній практиці традиційної наукової педагогіки. Вони належать до системи загального наукового і педагогічного знання. Виникли і розвиваються на межі загальної інноватики, методології, теорії та історії педагогіки, психології, соціології і теорії управління, економіки освіти. Інноваційні педагогічні технології є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства.

Інноваційні педагогічні технології є специфічними і досить складними, потребують особливих знань, навичок, здібностей. Інноваційні педагогічні технології в системі освіти засвідчують якісно новий етап взаємодії й розвитку науково-педагогічної та

педагогічної творчості і процесів застосування її результатів. Складність, багатогранність педагогічної діяльності є чинником, що відкриває простір для багатьох педагогічних технологій, динаміка продукування яких постійно зростає. Широкий спектр, багатоваріантність педагогічних технологій зумовлюють необхідність їх класифікації.

На основі однієї теорії навчання можуть вибудовуватися різні технології. Так, асоціативно-рефлекторна психологічна теорія породила варіантні технології навчання, які по-різному поєднують слово і наочність. Теорія проблемного навчання покладена в основу технологій, що розвивають творчі здібності, пізнавальну активність, інтерес, самостійність особистості. Водночас побудова на одній теорії, концепції кількох технологій навчання не є свідченням їх ідентичності. Вони завжди будуть відрізнятися за кількісними і якісними параметрами. У зв'язку з цим важливо мати цілісну систему засобів опису педагогічних технологій, враховуючи, що кожна з них містить концептуальний, змістовий та процесуальний аспекти. Наука пропонує великий вибір освітніх технологій, але не кожна з них може бути використана в роботі з дітьми дошкільного віку.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДЕЯКІ З ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДИК У ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

СПАДЩИНА СОФІЇ РУСОВОЇ (“УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК”)

Суть технології. Вченою обґрунтовано умови гармонійного виховання у ДНЗ: виховання повинно бути індивідуальним, пристосованим до природи дитини, національним, відповідати соціально-культурним вимогам часу, вільним, незалежним від тих чи інших урядових вимог, вибудовуватись на ґрунті громадської організації. Принципами побудови українського ЗДО повинні бути: гуманізм, демократизм, науковість, національний дух. Їх реалізація забезпечуватиме етнізацію особистості, входження дитини у духовний світ і традиційне життя українського народу, плекання національної та загальнолюдської культури.

Зважаючи на вікові особливості дошкільнят, Софія Русова ставить питання про єдність родинного й суспільного виховання. Умови дитячого садка мають бути наближені до умов рідної домівки. Щоб дитина легко адаптувалася, вихователька має бути така ж близька, як рідна мами, і до того ж добре фахово-підготовлена.

Що ж найважливіше у вихованні: тіло, почуття чи розум, — ставить питання Софія Русова. Однозначної відповіді бути не може. Тому основним завданням вона вважає пробудження в дитини охоти до самонавчання.

Софія Русова ставить і цілком по-сучасному розв'язує проблему загальнолюдського у вихованні. Виховуючи дитину, слід зважати на її соціальні особливості, психологічну індивідуальність; культурно-етнографічні ознаки її оточення. Національне виховання формує цілісну особистість. Міцнішою вважається та нація, яка найповніше використовує у вихованні свої національні скарби. Софія Русова знаходить органічну єдність між національною та загальнолюдською культурою і вважає таку єдність концептуальною основою виховання. Вона формулює основні принципи національного виховання гармонійної людини, громадянина:

- індивідуальність, пристосованість до природи дитини;
- відповідність особливостям і потребам своєї країни, нації;
- відповідність соціально-культурним вимогам часу;

- єдність суспільного і родинного виховання;
- благочинність, моральність.

У наступних розділах книги ці положення конкретизуються. Визначаються зміст і методика сенсорного виховання, дитячої гри, ручної праці, розвитку мови, формування математичних уявлень, морального та естетичного виховання. Це теоретично обґрунтований матеріал з критичним аналізом і водночас цінні практичні поради, які не втратили свого значення й сьогодні.

В окремому розділі Софія Русова обґрунтовує вимоги до підготовки виховательки: до її зовнішності, культури, освіти, здатності до роботи з малими дітьми. Щоб виховати у дітей національну свідомість, самосвідомість, самоповагу і гідність, вона має знати народне життя і бути свідомою вихованих протягом віків ідеалів народу. Лише така вихователька може викликати у дітей палку любов до рідного краю, роздмухати ту іскру, яка жевріє в їхніх душах. Цим питанням присвячено розділ «Український дитячий садок». На думку Софії Русової, садок треба організовувати на наукових засадах. Він має бути проїнятий національним духом нашого народу, закладатися на цілком національному ґрунті. Творчі сили дитини найкраще збуджувати також національним матеріалом. У садку має лунає рідна мова й пісня. Саме такі садки дадуть українському народу свідомих, чесних громадян, які здобудуть йому світлу долю.

Ідеї загальнолюдського та національного виховання в українському дитячому садку були надзвичайно актуальними в час становлення суспільного дошкільного виховання та УНР. Нове життя здобули ці ідеї й праці Софії Русової в наш час, коли відроджуються національна культура, національні пріоритети України.

Книга також містить практичні поради щодо виховання у дитячому садку, вірші, оповідання, казки, пісеньки з нотами, вибрані твори кращих українських письменників. Йдеться про організацію трудового виховання: ліплення, вишивання, малювання, плетіння. Використані і предметні лекції. Є орієнтовна програма роботи з дітьми. Проте авторка застерігає, що ні в якому дитячому садку не може бути й не потрібно сталої програми, бо всі заняття мають відповідати інтересові (сучасному) і настроєві дітей. Навчання в дитячому садку узгоджується з порою року, тобто залежить від того матеріалу, який дає природа.

ПЕДАГОГІКА М. МОНТЕССОРІ (“БУДИНОК ВІЛЬНОЇ ДИТИНИ”)

Марія Монтессорі
(31 серпня 1870 - 6 травня 1952)

італійський лікар, педагог, перша італійка, що стала доктором медицини.

Прославилася розробкою педагогічної «методики Монтессорі», яка полягає у **вільному розвитку дітей**.

Педагогіка Монтессорі отримала світове визнання завдяки **гуманістичному підходу** до виховання і навчання дітей.

Суть технології. Створення предметно-просторового середовища, у якому дитина зможе найповніше реалізувати свої природні здібності та задатки. Діяльність дитини повинна бути вільною та

самостійною. Педагог використовує у роботі самонавчальні засоби – матеріали, з якими вихованець працює, наслідуючи педагога, діючи за зразком, а потім самостійно приступає до їхнього виконання. Індивідуалізація розвитку дошкільників реалізується через взаємодію з матеріалами, з урахуванням права вибору дітей, природних потреб та вікових особливостей.

Концептуальні засади педагогічної технології «Будинок вільної дитини» Провідна ідея вчення М. Монтесорі полягає в необхідності створення педагогом предметно-просторового середовища, в якому дитина могла б найповніше розкрити свій внутрішній потенціал у процесі вільної самостійної діяльності. Це середовище має забезпечити розвиток кожної дитини за її індивідуальним темпом.

Головна мета школи Марії Монтесорі — постачати «харчі» для природного процесу саморозвитку, створювати довкілля, яке сприяє цьому.

Феномен педагогіки Марії Монтесорі полягає в її вірі у природу дитини, в її прагненні виключити будь-який авторитарний тиск на людину, яка формується, в її орієнтації на ідеал вільної, самостійної, активної особистості.

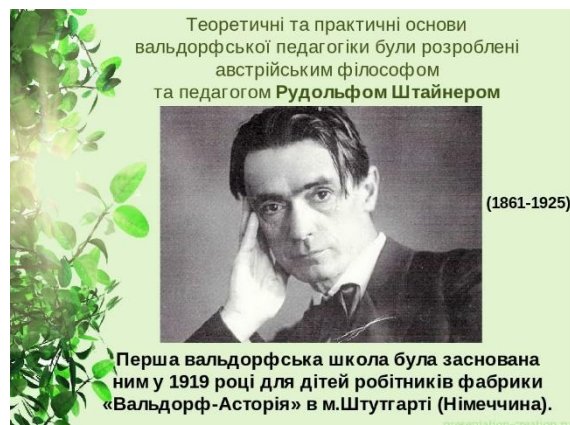
Дитина, яка розвивається, має природжену потребу в свободі і спонтанності. Виходячи з цього, Монтесорі відмовилася бачити сутність виховання у формуючому впливі на дитину, протиставивши йому проблему організації середовища, найбільш відповідного дитячим потребам, здібностям та інтересам.

Монтесорі була переконаним противником класно-урочної системи. Вона відмовилася від парт, за якими діти повинні сидіти нерухомо, від кафедри, що ставить учителя на авторитарну позицію, від колективних уроків, що не враховують індивідуальних здібностей конкретної дитини. Вона виступала проти єдиних для всіх навчальних програм, що не дозволяють дитині просуватися своїм темпом і реалізовувати свої інтереси. Усе життя дитини — від народження до громадянської зрілості — є розвиток її незалежності і самостійності.

Завдання педагога полягає насамперед у наданні дитині засобів для саморозвитку і розкритті правил їх використання. Такими засобами є автодидактичні (самонавчаючі) Монтесорі-матеріали, з якими дитина працює, спочатку наслідуючи педагога, діючи за зразком, а потім — самостійно виконуючи різноманітні вправи.

Педагогіка М. Монтесорі вважає особистості педагога і дитини рівноцінними у вихованні, єднає їх з гуманістичними традиціями української етнопедагогіки і сучасними концепціями навчання та виховання. Важливо, щоб педагог був особистістю, яка постійно розвивається, володіє вміннями самодослідження і бачення дитини в розвитку.

ВАЛЬДОРФСЬКА ПЕДАГОГІКА (“ВАЛЬДОРФСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК”)

Суть технології. Стрижнем педагогіки є принципи індивідуального підходу, свободи у вихованні, питання режиму дня й ритму року. Вальдорфська школа функціонує на засадах самоуправління, що характеризується відсутністю вертикальної структури влади, підпорядкування. Основним завданням ЗДО є догляд за органами чуття дитини. Цьому сприяє обладнання й організація роботи дошкільного навчального закладу, який функціонує як велика сім'я. Ігри й заняття постійно чергуються, створюючи сприятливі для дитини ритми самостійних та організованих занять. Дитина вчиться відкривати існування власного внутрішнього світу, центром якого є сім'я – батьки й дитина.

Р.Штайнер втілює у школі розроблене ним філософське вчення — антропософію, згідно з яким основне завдання педагогів — привести дитину до пізнання світу, розвинути її приховані здібності й можливості. Метою вальдорфських навчальних закладів є не накопичення знань дитиною, а виховання людини, орієнтованої на навколишній світ, сприйнятливої до нового, здатної здійснювати усвідомлений вибір і брати на себе відповідальність за нього.

Навчання для життя, а не для оцінок — одна з ключових ідей такої школи. Школярі тут навчаються через власні переживання й особистий досвід.

Характерними особливостями вальдорфських шкіл є:

1. Прийняття дітей до навчального закладу з 7-річного віку. При цьому освітній процес триває впродовж 11-12 років.
2. Вивчення предметів «навчальними епохами», кожна з яких триває від 1-2-х до 3-4-х тижнів.
3. Викладання майже всіх предметів (з 1 по 8 клас) одним педагогом (класним вчителем). За цей час він має стати для свого класу авторитетним наставником і зразком для наслідування.
4. Розклад дня у вальдорфській школі ритмічно повторюється й складається з трьох частин: перша частина — «головний урок» (2 год). Його проводить класний вчитель, присвячуючи час тій дисципліні, якій на той момент приділяють основну увагу); друга частина — вивчення таких предметів, які активізують дихання й будуються як процес вправ: іноземна мова, музика і евритмія (особлива вальдорфська дисципліна, схожа на танець). Вже з першого класу діти вивчають дві іноземні мови; підсумкова й обов'язкова частина шкільного дня — виховання ремеслом. Учні молодших класів вчать в'язати, шити, виготовляти одяг тощо.
5. Особливий наголос — на вивченні мистецьких предметів (музика, вокал, живопис).
6. Відсутність підручників, за якими працюють у звичайних школах. Натомість усі діти мають робочий зошит, що стає їх робочою книгою. Таким чином, вони самі створюють собі підручники, де відображають свій досвід і те, чого навчилися.
7. Відсутність елементів змагання в навчальному процесі. У середній школі не ставлять оцінок, відсутні контрольні роботи.

Особливості вальдорфських навчальних закладів зумовлюють високі вимоги до професійних вмінь та особистісних якостей педагога. Взагалі, вальдорфським педагогом можна стати лише після отримання відповідної освіти.

СИСТЕМА ОСВІТИ “ДОВКІЛЛЯ”

Автор – Ільченко В.

Суть технології. Система освіти “Довкілля” формує цілісну свідомість людини, яка здатна брати відповідальність за своє майбутнє та майбутнє рідної землі, народу,

виховує ціннісне ставлення дитини до себе, до світу, що ґрунтується на почутті любові до навколишньої дійсності, “совісті” – намаганні почути звуки кожної живої істоти, зрозуміти її, щоб жити у злагоді із собою, природою.

ДІАГНОСТИЧНА МЕТОДИКА Т.О. ПІРОЖЕНКО “МОВЛЕННЄВЕ ЗРОСТАННЯ ДОШКІЛЬНИКА”

Автор – Піроженко Т.О.

Суть технології. Пропоновані параметри мовленнєвого становлення дошкільника представлені з позицій комунікативного підходу до розвитку засобів мовлення. Принциповою позицією цього підходу є твердження про те, що міжособистісна взаємодія – основа взаєморозуміння. Неможливо зрозуміти іншу людину поза особистісних контактів з нею. Мета і результат мовної взаємодії – розуміння – відбувається лише за умови, коли реалізуються міжособистісні відносини між людьми. Комунікативний підхід до діагностики розвитку мовлення розглядає дитину як активного й ініціативного учасника соціальної взаємодії, в якій дошкільник має не лише засвоїти суспільний досвід (мову), але й щоразу самостійно застосовувати засвоєне, робити свій власний вибір адекватних до ситуації засобів спілкування, нарешті, створювати свої власні засоби для реалізації мети взаємодії. Через те, в комплексному підході такою важливою є саме діагностика (і своєчасне формування!) потреб, мотивів спілкування, інтересів, бажань, ціннісних орієнтацій, пов'язаних із людиною. Координати “людина” та “її ставлення до інших” є найважливішими для мовленнєвого становлення дошкільника. Отриманий під час діагностики матеріал дає змогу охарактеризувати форми взаємин між дитиною і дорослим, допомагає визначати комунікативну спрямованість і готовність дитини до комунікації.

ТЕХНОЛОГІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ М.ЄФИМЕНКА (“ТЕАТР ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ”)

Єфименко Микола' Миколайович – кандидат педагогічних наук, доцент, незалежний експерт з фізичного виховання та оздоровлення дітей, керівник авторського педагогічного Центру (АПЦ)

Основні принципи технології:

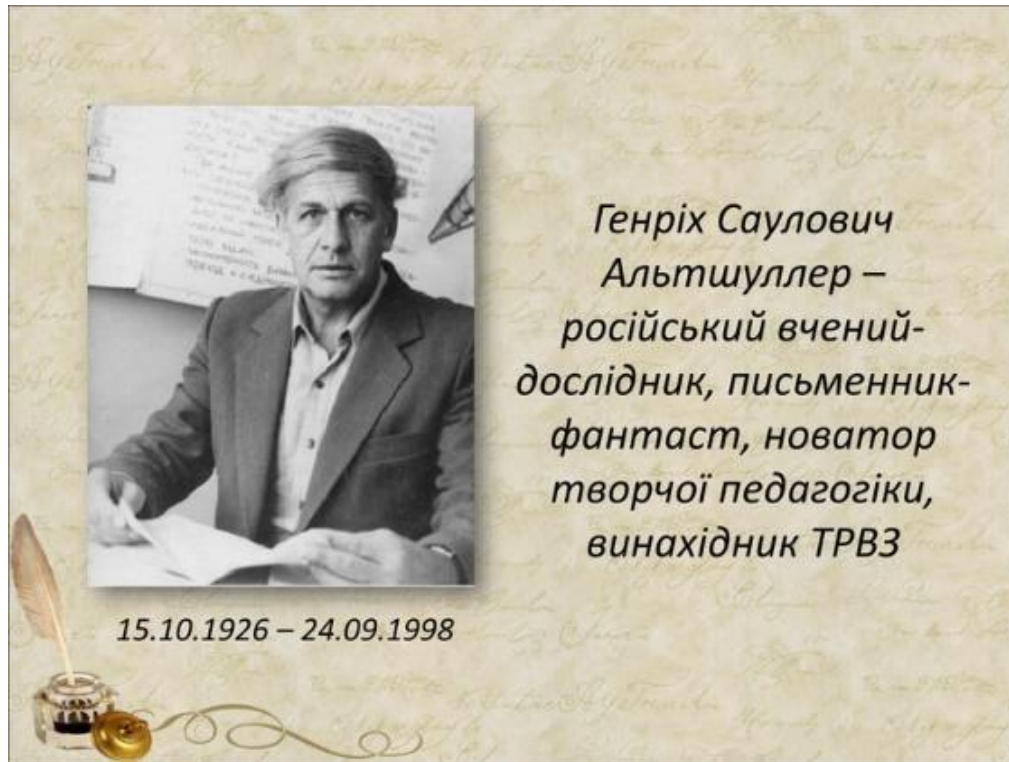
- йти за логікою природи
- руховий розвиток дошкільників повинен відбуватися за розвивальною спіраллю
- загальнорозвивальні вправи — підбирати відповідно до «еволюційної гімнастики»
- розподіл заняття на три частини - за фізіологічною суттю
- “театр фізичного виховання дошкільників”: граючи — оздоровляти, граючи — виховувати, граючи — розвивати, граючи — навчати
- фізичне виховання повинно заряджати дітей позитивною, світлою енергією задоволення
- руховий портрет дошкільника «малює» методика ігрового тестування
- створи тренажери сам
- здоров'я здорових вимагає профілактики й корекції
- через рух і гру — до виховання людини майбутнього

Суть технології. Проведення фізкультурних занять у формі ігрових дійств. Форма фізичної активності дітей – горизонтальний пластичний балет (“пластик-шоу”), що поєднує музичність, хореографічність, естетичність дійства. Його скорочені програми використовують як фізкультурні хвилинки, паузи, а також як розваги і свята. Ігрова взаємодія з дітьми реалізується в рамках ігрової теми як великої тематичної гри (макрогри), що триває протягом одного чи кількох занять. Спільна мета та сюжетна лінія містить кілька міні-ігор, ігор-вправ.

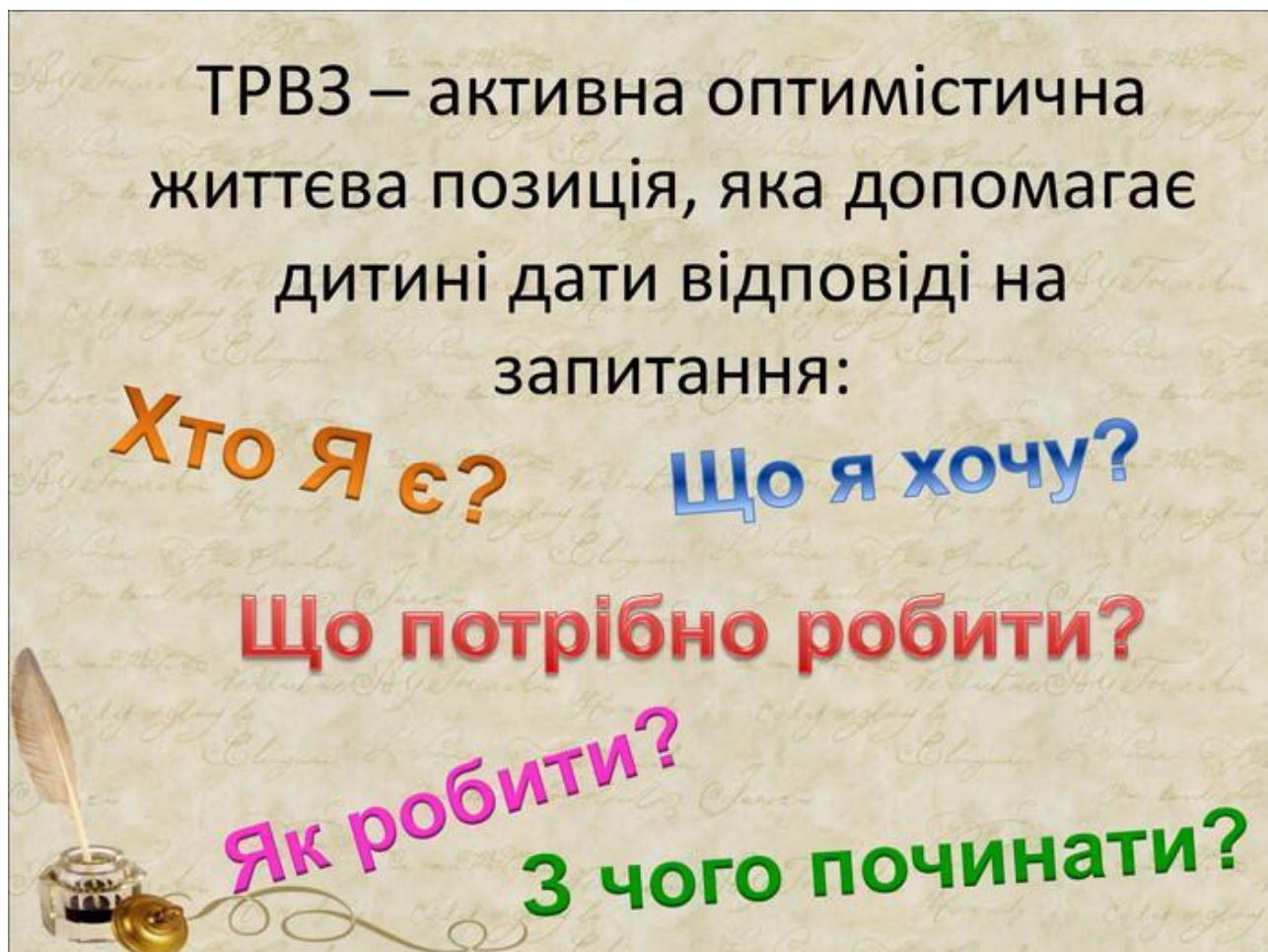
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ Г.АЛЬТШУЛЛЕРА. ТЕОРІЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ВІНАХІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ

*Генріх Саулович
Альтшуллер –
російський вчений-
дослідник, письменник-
фантаст, новатор
творчої педагогіки,
винахідник ТРВЗ*

15.10.1926 – 24.09.1998

Суть технології. Основне завдання – навчати дитину розв'язувати проблеми різного рівня складності з використанням винахідницьких завдань. Основна ідея технології полягає у тому, щоб переводити завдання з нижчого рівня складності на вищий. Для її успішної реалізації потрібно навчити дитину виявляти проблеми, з'ясовувати, чому легкі завдання розв'язуються просто, а важкі – складно. У роботі з дітьми дошкільного віку використовують колективні ігри, ігри-заняття, під час яких діти вчать спостерігати навколишню дійсність, виявляти суперечливі властивості предметів, явищ, шукати відповіді на поставлені питання. Педагог орієнтується на вільний та самостійний вибір дитини – предмета, матеріалу, виду діяльності.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СХЕМ-МОДЕЛЕЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ОПИСОВИМ РОЗПОВІДАМ

Автор – Ткаченко Т.

Суть технології. За цією методикою для роботи використовується аркуш картону 45х30 см, поділений на шість квадратів (за кількістю характерних ознак предмета або об'єктів чи пір року, про які потрібно розповісти). Дітей навчають знаходити головні, суттєві ознаки предмета, відрізнити їх від другорядних. Навчаючи старших дошкільників складанню описових розповідей, використовують схеми-моделі. Діти вибудовують розповідь з дотриманням послідовності та параметрів, закладених у схемах: колір, форма, величина, матеріал, частини, дії. Використання схем при складанні описових розповідей допомагає дітям засвоїти порівняння предметів не в загальній формі – чим подібні, або чим відрізняються предмети, а диференціювати, порівнюючи предмети за формою, величиною, кольором тощо.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СХЕМ-МОДЕЛЕЙ У ЛЕКСИЧНО - ГРАМАТИЧНІЙ РОБОТІ

Суть технології. Розвиток у дітей словесно - логічного мислення, формування у них умінь користуватися основними логічними прийомами і операціями є одним із важливих завдань у процесі навчання старших дошкільників. Пропонується наступна схема ознайомлення дітей із предметами:

- 1) первинне ознайомлення з предметом і його назвою;
 - 2) дослідження властивостей предметів: колір, відтінки, форма, розмір, звуки, шуми; співвідношення в просторі; вага; властивості поверхні; ритм; рух предмета; назва деталей предмета;
 - 3) групування. Узагальнення і найпростіша класифікація предметів, формування родових і видових понять, наступна класифікація – диференціація родових понять;
- 40 розвиток елементів логічного мислення шляхом складання моделей, схем, коректурних таблиць разом із дітьми.

Узагальнення і найпростіша класифікація предметів, формування родових і видових понять, наступна класифікація – диференціація родових понять; 40 розвиток елементів логічного мислення шляхом складання моделей, схем, коректурних таблиць разом із дітьми.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДИТИНИ ЗАСОБАМИ ВЗАЄМОДІЇ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВ

Суть технології. Ця технологія залучає дитину до творчого пошуку, розвиває її здібності, творчий потенціал. Поліхудожній розвиток дітей дошкільного віку в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу. Суть технології. Відбувається самоствердження дитини в найбільш значущій для неї сфері поліхудожньої діяльності (музичної, хореографічної, театралізованої, образотворчої).

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З МАЛЮВАННЯ

Автор – Шульга Л.

Суть технології. Діти зображають навколишнє тільки після емоційних зустрічей з ним у процесі спостереження, розгляду картин, слухання музики, читання, розповідання. Головне завдання організації зображувальної діяльності – виховання естетичних почуттів, а допоміжне – навчання технічним прийомам. Чим більше органів чуття беруть участь у сприйманні навколишнього, тим повнішими будуть уявлення, глибшим – пізнання.

СПАДЩИНА В. СУХОМЛИНСЬКОГО

Суть технології. Основоположною у науково-теоретичних працях і практичному досвіді В.Сухомлинського є його філософсько-педагогічна система ідей та поглядів на дитину як на найвищу цінність. Педагогіка В.Сухомлинського – це педагогіка серця, дитиноцентризму й толерантності, яка базується на ідеї наближення навчально-виховного процесу до природи конкретної дитини. Педагог створив таку психолого-педагогічну систему, в якій усе зосереджено навколо дитини-людини, це педагогіка, побудована на утвердженні тієї філософської істини, що освіта, виховання й розвиток людини мають передбачати, передусім, утвердження гармонії розуму й серця. Уроки мислення сприяють розумовому, мовленнєвому, духовному розвитку дошкільнят і вихованню в них ціннісного ставлення до природи. Діти вчаться розуміти й любити її, починають дивитися на неї іншими очима, стають активними її захисниками. Розроблені педагогом основні норми моральної вихованості для дітей ґрунтуються на творчому використанні багатого потенціалу загальнолюдських моральних цінностей і є складовою частиною його цілісної педагогічної системи.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ЧИТАННЮ М. ЗАЙЦЕВА

Суть технології. Російський психолог Микола Олександрович Зайцев розробив унікальну методику навчання читанню і лічби на основі оригінальних кубиків. Кубики різних розмірів заповнюються відповідним матеріалом, у залежності від складу (дзвінки - залізячками; глухі - деревинками; "золоті", голосні - мідними монетками). До того ж за визначеними буквами закріплені певні кольори, які допомагають на асоціативному рівні запам'ятати основні правила фонетичного розбору. Навчання спирається на сприйняття (зір, слух, тактильні відчуття, інтуїцію), мислення активну практичну діяльність дитини, розвиває її пізнавальні здібності.

"Кубики Зайцева" дозволяють навчити дитину плавному складовому читанню, минаючи етап складового уривчастого читання, значно скорочують час оволодіння читання цілими словами, закладають основи грамотного письма. Навчальний пакет містить у собі: кубики, таблиці, аудіокасету і керівництво для батьків.

Посібники Зайцева призначені для організації розвиваючого простору для дітей дошкільного і шкільного віку, що дозволяє бажаючим педагогам творчо підходити до готових програм, змісту освіти, способам подачі інформації (методам і прийомам); вносити в роботу елементи дослідницької діяльності; кардинально скорочувати час оволодіння навичками рахунку, читання, грамотного письма.

Система Зайцева дає прекрасну можливість для професійного росту вчителів, колективної творчості педагогів і дітей, формування цілісної неспотвореної системи поглядів. І діти, і дорослі при цьому зберігають фізичне і щиросердечне здоров'я (а часто і відновлюють його), тобто ставиться заслін багатьом проблемам і майбутнім хворобам, які ми звикли вважати природними в процесі навчання, таким, як проблеми зору, хребта, купі стресів і комплексів («дидактоневрозу») і, як результат, соматичні захворювання.

РОЗВИВАЮЧІ ІГРИ НІКІТІНИХ: КУБИКИ, ГРА ТИПА „ТАНГРАМ”

Автори - Борис Павлович і Олена Олексіївна Нікітіни, класики вітчизняної педагогіки та автори ряду розвиваючих ігор для дітей.

Суть технології. Методики раннього розвитку дітей, в першу чергу, базуються на відповідних дитячих іграх. За методикою Нікітіних вони повинні включати в себе спільну діяльність дитини і батьків. Вони мають великий потенціал, тому що їх можна підлаштувати під себе, під свій рівень розвитку, під свої інтереси. Кожна «Нікітінська» дитяча гра надає можливість подумати над тим, що до неї додати, як її поліпшити; така варіативність завдань заздалегідь продумана, адже вона спрямовує дитину до творчої роботи. В основному

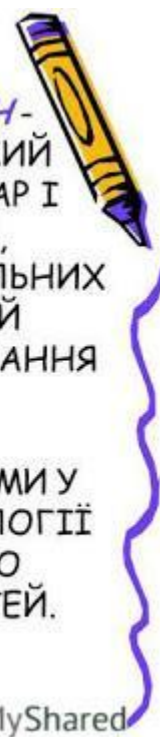
ці ігри мають форму головоломок, направлених на розпізнавання і добудови образів, інакше кажучи, на розвиток логічного і творчого мислення. Кожна гра по методиці Нікітіних є набором завдань, вирішення яких дитина шукає за допомогою кубиків (кубики Нікітіна), квадратів з картону, деталей з конструктора і т.д. Завдання, які ставляться перед дитиною, мають різну форму: у вигляді інструкції, креслення, моделі. Таким чином дитина знайомиться з різними способами передачі інформації. Завдання задаються за принципом від простого до складного і мають дуже широкий діапазон.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ГЛЕНА ДОМАНА.

ГЛЕН ДОМАН -
АМЕРИКАНСЬКИЙ
ДИТЯЧИЙ ЛІКАР І
ПСИХОЛОГ,
АВТОР ОРИГІНАЛЬНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
РАНЬОГО НАВЧАННЯ
ДІТЕЙ.
ВІДОМИЙ
ДОСЛІДЖЕННЯМИ У
ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ
РОЗУМОВОГО
РОЗВИТКУ ДІТЕЙ.

MyShared

Суть технології. Глен Доман — американський лікар-нейрохірург, який займався розробкою системи реабілітації дітей з важкими порушеннями в роботі мозку. У цій програмі особлива увага приділена карткам з комбінаціями яскравих точок, зображеннями різних предметів, зі словами. Коли безнадійно хворі і відсталі діти

почали не тільки наздоганяти, а й випереджати однолітків в інтелектуальному розвитку, з'явилася ідея використовувати цей метод у навчанні нормальних дітей. Глен Доман удосконалив свою програму, і вже понад півстоліття вона є однією з найпопулярніших в ранній педагогіці. Основний постулат методики: «Мозок росте тільки коли він працює». Тому з самого раннього віку дитячий мозок треба завантажити. Навчання за Доманом нагадує введення інформації в комп'ютер. З трьохмісячного віку дитині з певною частотою за кілька секунд демонструються картки з комбінацією картинка + слово або просто слово. З часом ці картки поділяються на тематичні серії. Такі заняття треба чергувати зі спеціальними фізичними вправами, адже розвиток мозку неможливий без належної рухової активності. Керуючись цими принципами, за твердженням автора, будь-яку дитину можна виховати генієм.

МЕТОДИКА Т.О. ПІРОЖЕНКО “МОВЛЕННЄВЕ ЗРОСТАННЯ ДОШКІЛЬНИКА”.

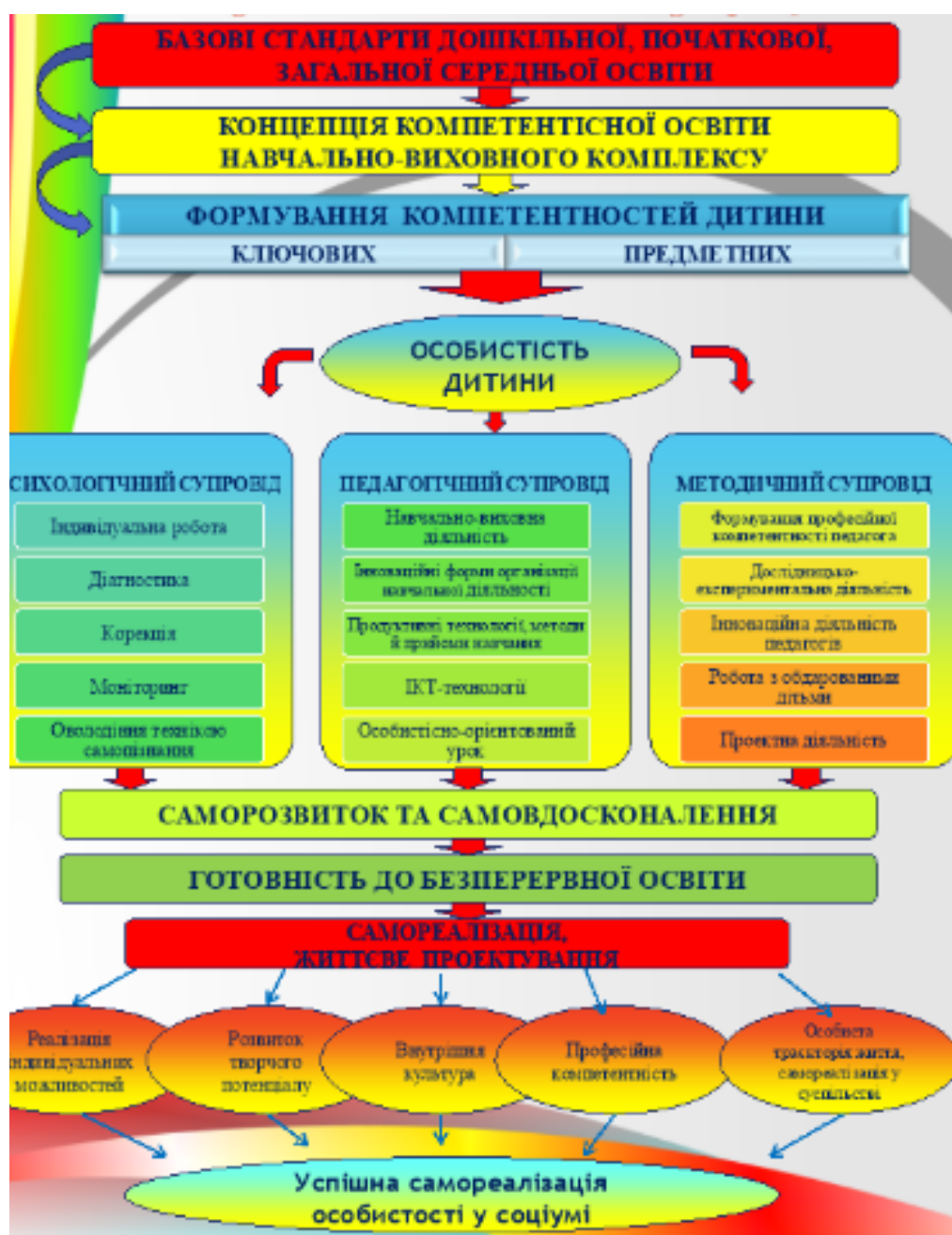
Суть технології. Пропоновані параметри мовленнєвого становлення дошкільника представлені з позицій комунікативного підходу до розвитку засобів мовлення. Принциповою позицією цього підходу є твердження про те, що міжособистісна взаємодія – основа взаєморозуміння. Неможливо зрозуміти іншу людину поза особистісних контактів з нею. Мета і результат мовної взаємодії – розуміння – відбувається лише за умови, коли реалізуються міжособистісні відносини між людьми. Комунікативний підхід до діагностики розвитку мовлення розглядає дитину як активного й ініціативного учасника соціальної взаємодії, в якій дошкільник має не лише засвоїти суспільний досвід (мову), але й щоразу самостійно застосовувати засвоєне, робити свій власний вибір адекватних до ситуації засобів спілкування, нарешті, створювати свої власні засоби для реалізації мети взаємодії. Через те, в комплексному підході такою важливою є саме діагностика (і своєчасне формування!) потреб, мотивів спілкування, інтересів, бажань, ціннісних орієнтацій, пов'язаних із людиною. Координати “людина” та “її ставлення до інших” є найважливішими для мовленнєвого становлення дошкільника. Отриманий під час діагностики матеріал дає змогу охарактеризувати

форми взаємин між дитиною і дорослим, допомагає визначати комунікативну спрямованість і готовність дитини до комунікації.

НОВА МОДЕЛЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Автори – Заранська Н.Й., завідувач ДНЗ № 42, м. Львів; Савка М.М., директор Львівської міської дитячої громадської організації “Дитина”.

Суть технології. Створення нової моделі ДНЗ, спрямованої на всебічний розвиток дитини, формування основ її духовності засобами художньо-естетичного виховання. Диференціація освітнього процесу відповідно до індивідуальних здібностей, нахилів, інтересів та потреб кожного вихованця, виявлення талантів, створення якнайстаріших умов для їхнього розвитку, самовираження, самоствердження й самореалізації кожного індивіда.

ПЕДАГОГІКА АМОНАШВІЛІ

«Гуманна педагогіка -
це педагогіка, яка
приймає дитину такою,
яка вона є, погоджується
з її природою і
проголошує
природодоцільність в
якості вищого закону»

Суть технології. Система виховання та навчання за Ш.Амонашвілі – це "педагогіка цілісного життя дітей та дорослих", яка будується на началах гуманності й віри в дитину, вихованні творчістю і співпрацею педагогів із дітьми, де в якості педагогів розуміються також батьки. Гуманна педагогіка є педагогікою дисципліни, любов до дитини не може шкодити їй. За Амонашвілі, дітям необхідно пропонувати такі справи, за які вони можуть братися не колись, а зараз же, і перші кроки мають приводити їх до перших успіхів, а не невдач. На думку педагога-новатора, головне у навчанні – це заохочувати дітей до власного пошуку, власного шляху пізнання світу, необхідно вчити їх самостійності, готувати до дорослого життя. В цьому і полягає роль і обов'язок вчителя та вихователя. Моральною основою дитячої кооперації в системі Ш.Амонашвілі є здатність радіти успіхам інших, готовність прийти на допомогу, причому не тільки в межах свого колективу: старші діти допомагають молодшим, беруть над ними шефство. Цікавими методичними новаціями у цій концепції є: - скасування оцінок за навчання у балах; - недопустимість порівняння дітей між собою („він у нас найрозумніший, беріть із нього приклад"); - навчання одразу на кількох доступних дітям рівнях, наприклад, читання можливе від знайомства з буквами для одних до біглого читання для інших; - співучасть дітей у побудові занять, у складанні завдань, утворенні власного підручника, в плануванні відповідей.

ЕЙДЕТИКА В РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНЯТ

Як допомогти дитині запам'ятовувати необхідну інформацію і вчасно пригадувати її? Як пробуджувати інтерес, спонукати до мовленнєвої активності, дарувати відчуття успіху? На ці запитання відповідає ейдетика. Це напрямок психологічної науки, який вивчає ейдетизм як різновид образної пам'яті (грецькою ейдос – образ) і можливості його практичного застосування у різних сферах життя людини.

Явище ейдетизму вперше описано в психології в 1907 році. У 80-х роках ХХ ст. російський учений, доктор педагогічних наук Ігор Матюгін розробив методики ейдетичного сприймання інформації, розвитку уваги і пам'яті дорослих.

Нині (ейдетичні прийоми широко застосовуються і в роботі з дошкільнятами, адже сприяють розвитку тактильних, нюхових, смакових, зорових, слухових відчуттів, довільної уваги, пам'яті, вербального та невербального мислення, уяви, мовлення. Кожен педагог-ейдет знає, що ейдетика – це не тільки розвиток уваги, уяви, пам'яті, різних видів мислення, а й спосіб подачі навчального матеріалу. Адже ейдетика розмовляє з дошкільниками їхньою мовою. Вона залучає всі аналізатори дитини: дозволяє не лише побачити, а й помацати, почути, скуштувати, понюхати; подає нове через добре знайомі дітям образи. Створює широкий ігровий майданчик, надаючи безмежних можливостей для розвитку дитячої уяви. З деякими ейдетичними прийомами та варіантами їх застосування в роботі з малечею ми зараз ознайомимось. Піктограми допомагають запам'ятовувати будь-які літературні твори, як віршовані, так і прозові. Цей прийом використовується для збагачення словникового запасу, розвитку мовної активності і, таким чином, полегшує дітям складання умови задач. Такий тип роботи сприяє подоланню невпевненості у дітей та підвищенню загальної активності на заняттях.

Наприклад: для розвитку вміння дітей складати поширені речення про плоди доцільно використовувати одночасно всі знайомі малюкам піктограми: "город", "сад", "велике", "маленьке", кольори, також можна додати нові – піктограми, що позначають смак: солодкий, кислий, гіркий.

Наприклад: За цими піктограмами діти складають такі речення: "На городі виріс великий, червоний солодкий перець" або "У саду росли маленькі, червоні, кислі вишні". Спочатку цей вид роботи діти можуть виконувати біля дошки, потім можна пропонувати їм індивідуальні набори піктограм, щоб кожна дитина складала розповідь про свій плід. Включаючи піктограми до роботи, не хвилюйтесь за рівень своїх художніх здібностей. Адже треба зобразити лише фрагмент потрібного предмета і, головне, пояснити це дітям.

Асоціативне мислення. Зупинимось на способах розвитку асоціативного мислення. Світ асоціацій людини, а особливо дитини настільки безмежний, що ланцюжок логічних зв'язків між предметами чи поняттями, які безперервним потоком змінюють одне одного, інколи просто не можна зупинити. У нашій свідомості вони існують як ціла мережа асоціацій, які містяться в комірці кожного спогаду. Саме завдяки їм з часом ми зможемо легше і детальніше

пригадати необхідну інформацію. І.Павлов підкреслював: "Асоціації мають дуже важливе значення для процесів пам'яті та мислення як їхня первинна основа". Слід зазначити, що асоціативне мислення є не лише основою хорошої пам'яті, а й сприяє розвитку творчої уяви. Розум малюків завжди активний, йому властивий безперервний пошук асоціацій, кожна з яких стає ніби трампліном до відкриття іншої. Якщо дітям допомагати розвивати асоціативне мислення змалку, то згодом ви помітите, що вони будуть успішнішими і знаходитимуть нестандартні рішення в навчанні і в повсякденних ситуаціях, це їх також спонукатиме до мовленнєвої активності, допоможе краще писати твори, розв'язувати задачі на логічне мислення, запам'ятовувати іншомовні слова через створення зв'язків з образами, що виникають у їхній уяві.

Ейдети стверджують, що не буває поганої пам'яті, а ми просто часто не вміємо нею користуватися. А причина цього – недостатньо розвинене асоціативне мислення. Ось що про це пише психолог С.Іванов у книзі "Отпечаток перста": "Секрет хорошої пам'яті полягає в мистецтві створювати численні та різноманітні зв'язки з будь-яким фактом, який ми хочемо втримати в пам'яті". Не менш важливо розмірковувати, аналізувати свої емоції, створюючи нові й нові зв'язки. Ви й не помітите, як пошук асоціацій перетвориться у захопливу гру, що не лише розважає, а й розвиває. Систему таких занять-ігор для розвитку асоціативного мислення розробила методист Ольга Пащенко.

Роботу з дітьми в цьому напрямку вона пропонує будувати на основі:

- ❖ Вільних асоціацій, пов'язаних з предметними образами.

Наприклад:

- В мене є курча. Про що ви подумали? Відповіді дітей можуть бути найрізноманітнішими та іноді зовсім не передбачуваними:

— Я подумала про кавун, тому що курчатко любить їсти насіння кавуна.

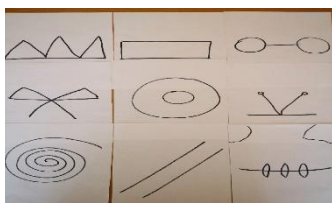
— Я подумала про сонечко, тому що воно жовте, як курчатко, а, може, курчатко любить грітися на сонечку.

— Я подумала про пташку, бо курчатко – це теж пташка, а, може, тому що всі вони вміють цвірінькати.

— Я подумала про книжку, бо курчата часто бувають героями казок.

- ❖ Колірних асоціацій: педагог пропонує дітям подивитися на картинки і сказати, про який колір вони подумали, і пояснити чому. Або навпаки, вихователь називає будь-який колір і запитує, про який предмет подумали діти.
- ❖ Асоціацій, пов'язаних з геометричними формами; Запитання ставте аналогічно до попередніх видів роботи: "У мене є круг. Про які предмети ви подумали?". Вихователь тримає в руці зображення геометричної фігури і пропонує назвати предмети, з якими ця фігура асоціюється в малюків. Не забувайте про аргументацію, спонукайте дітей вчитися пояснювати, чому вона обрала саме той предмет. Якщо до заданої геометричної фігури у дитини виникли зовсім не звичні асоціації, наприклад: "круг – телевізор", запитайте, чому вона так думає. Хтозна, може вона помітила там круглу кнопку – тоді відповідь зараховується. Поступово дорослий сам має спонукати малюка шукати такі пояснення, щоб навчити помічати з першого погляду непомітні дрібні деталі та знаходити оригінальні міжпредметні зв'язки.
- ❖ Тактильних асоціацій: У цьому ейдетичному прийомі тактильні асоціації викликаються за допомогою тактильних табличок з різними фактурами, які допомагають дітям збагатити уявлення про довколишній світ і розширюють словниковий запас.

Тактильні таблички – це прямокутники з картону, пластику, дерева (розміром із сірникову коробку), обклеєні різними матеріалами. Можна використати такі варіанти поверхонь: наждачний папір, хутро, пір'я, віск зі свічки, сірники, мотузок, рисові або гречані зернятка, шовк, оксамит, металеві кнопки, фольга, вата.

 Друдли — це загадка-головоломка; малюнок, про який неможливо чітко сказати, що це таке. Простота та невизначеність друдлів створюють невичерпний простір для породження потоків асоціативних образів, пов'язаних з будь-якою сферою навколишньої реальності. Винайшов друдли Роджер Прайс, і його книги в п'ятдесятих роках були надзвичайно популярні. Виділяють три можливих напрямки використання друдлів:

- ♦ для приємного проведення часу, наприклад, під час розгадування кросвордів або інших головоломок;

- ♦ у тестуванні й дослідженні пізнавальних здібностей людини;
- ♦ для свідомого розвитку творчих здібностей та гнучкості мислення.

Використання друдлів, особливо в роботі з дошкільнятами, сприяє розвитку асоціативного та дивергентного мислення, пам'яті, вчить знаходити нестандартні підходи до різноманітних задач.

Всі ці три види мислення в чомусь збігаються, доповнюють один одного, а різниця полягає лише в постановці запитання, від якої залежить відповідь:

- "Про що ви подумали?" – для розвитку асоціативного мислення;
- "Що це?" – для розвитку дивергентного;
- "На що це схоже?" – для розвитку творчого мислення.

Наприклад, педагог показує друдл у вигляді дужки та говорить: «Подивіться на цю картину. Про що ви подумали?» Обов'язково звертайте увагу дітей на деталі предмета, підкреслюючи їхню схожість із друдлом. Так, півколо схоже на вушка ведмедика, на спинку мишки, шапочку без помпончика.

- ❖ Звукових асоціацій: В ейдетичному напрямку широко застосовуються аудіозаписи різних звуків та шумів. Звичайно, якщо є така можливість, ви можете створити цілу колекцію звуків, навіть упорядкувати їх, розподіливши за різними групами: побутові шуми, звуки природи, музичні звуки, звуки вулиці тощо. Проте використання магнітофона дещо обмежує вільне маніпулювання цими звуками. Пропонуємо свій спосіб використання звуків, ураховуючи специфіку роботи з маленькими дітьми. Потрібно зробити мішечки і покласти в них різноманітні предмети, що породжують звуки. Наприклад: в один мішечок покладіть целофановий папір, у другий – монетки, в інші – коробочку з пластмасовими кульками, бубонцями тощо. Крім того, підготуйте ножиці, склянку з водою, трубочку (щоб дмухати у воду), дудочку, свисток, музичний молоточок тощо. Наявність цих джерел звуків дозволяє вільніше маніпулювати ними, при цьому не обмежуючи розвивальні можливості дитини. Порядок роботи та спосіб постановки запитання лишається незмінним: вихователь ставить перед дітьми на дошці ряд предметних зображень і за допомогою звукового мішечка пропонує обраний звук, після чого запитує: "Про що ви подумали, почувши цей звук?". Наприклад, шарудить звуковим мішечком з целофановим папірцем і запитує:

- Про що ви подумали, почувши цей звук?
- Я подумала про книжку, бо коли її гортаєш, шарудять сторінки.
- Я подумав про цибулю, бо коли її чистиш, лушпиння шелестить.
- Я подумала про їжачка, бо коли він бігає, чути шурхіт.
- Я подумала про листочок, бо коли дме вітер, листочки шелестять на деревах.

Тоді вихователь пропонує більш складний хід асоціативної думки: "А можна подумати про каструлю?".

Якщо ніхто з групи не запропонував свій варіант, тоді вихователь пояснює, що така відповідь можлива, бо для того, щоб приготувати страву, потрібно погортати

книгу рецептів. Або: "Я подумала про дудочку, тому що музикант, коли грає, гортає ноти, а аркуші шарудять".

Для дітей старшого віку цей вид роботи потрібно проводити без предметних зображень.

Вихователь пропонує лише звук, наприклад, дзвін монеток, і запитує:

- Про що ви подумали, почувши цей звук?
- Я подумала про магазин, тому що потрібні гроші, щоб купити товар.
- Я подумав про машину, тому що у водія ключі від машини дзеленчать.
- Я подумала про будильник, бо він видає схожий звук, коли дзвонить.
- Я подумала про кухню, бо там дзеленчать каструлі та чашки тощо.

Слід зауважити, що такі ускладнені завдання можна застосовувати лише тоді, коли діти вже мають попередній досвід роботи, бо інакше їм буде важко впоратися із завданням.

ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ «КАЗКОВІ ЛАБІРИНТИ ГРИ»

Вячеслав Вадимович Воскобович

Автор ігор та посібників

pedsovet.ru

Технологія «Казкові лабіринти гри» (технологія інтенсивного розвитку інтелектуальних здібностей у дітей трьох-семи років) – система поетапного включення авторських розвиваючих ігор в діяльність дитини з поступовим ускладненням навчального матеріалу. Ігри, які розробив В.В. Воскобович, розвивають пам'ять, фантазію, сприйняття, логічне і творче мислення, мову. За допомогою цих ігор здійснюється інтелектуально-творчий розвиток дітей, психологічна, спеціальна підготовка до школи. Дана технологія – це використання авторських ігор в системі їх постійного та поступового

ускладнення («по спіралі»). Включення ігор визначається віковими особливостями дитини.

Гра плюс казка

Першим принципом технології «Казкові лабіринти гри» є ігрове навчання дітей дошкільного віку. Ідея розвитку дітей в грі не нова. Нове тут те, що майже весь процес навчання дитини дошкільного віку реально вишиковується в грі. Технологія «Казкові лабіринти гри» – це ігрова форма взаємодії дорослого і дітей через реалізацію певного сюжету (ігри і казки). При цьому освітні завдання включені в їх зміст. Розвиваючі ігри роблять навчання цікавим заняттям для малюка, знімають проблеми мотиваційного плану, народжують зацікавленість до набутих знань, вмінь, навиків. Використання розвиваючих ігор в педагогічному процесі дає змогу перебувати навчальну діяльність: перейти від звичних занять з дітьми до пізнавальної ігрової діяльності, організованої дорослими або самостійної. Забарвлене доброзичливими емоціями спілкування з дорослими в грі, виконання цікавих ігрових завдань, яскраве, різнобарвне оформлення ігрових посібників, робить перебування дитини в дошкільному закладі радісним. Додаткову ігрову мотивацію створюють і методичні казки. У їх сюжет органічно вплітається система питань, завдань, вправ, завдань. Дуже зручно – читаєш казку, дитина її слухає і по ходу сюжету відповідає на питання, вирішує завдання, виконує завдання. Казки в технології «Казкові лабіринти гри» - авторські.

«Казкові лабіринти гри» - є чисто ігровою технологією (авторські казки; велика кількість предметних ігор, які направлені на різні аспекти дитячого розвитку – математика, конструювання, підготовка до читання; загальні ігри дітей та дорослих), і це є особливістю.

Інтелект

Другим принципом технології «Казкові лабіринти гри» є будівництво такої дитячої ігрової діяльності, в результаті якої розвиваються психічні процеси, увага, пам'ять, уява, мислення, мова. Постійне та поступове ускладнення ігор («по спіралі») дозволяє підтримувати діяльність дитини в зоні оптимальної

складності. Інтенсивному розвитку сприяє і продуктивна діяльність, яка створюється в «зоні найближчого розвитку». В кожній грі діти набувають якогось «предметного» результату. Не випадково багато уваги приділяється розвитку інтелекту дітей дошкільного віку. Як правило, розвивають вербальний інтелект, тобто «набутий». Мама читає дитині книжку, розглядає з нею енциклопедії, водить її в музеї. В результаті дитина багато знає, багато про що чула. Таких дітей педагоги називають «натасканими». Але в цій бочці меду є ложка бруду. Немає гарантії, що ці діти будуть надалі добре вчитися. В них може бути погано розвинутий невербальний інтелект, тобто «вроджений».

Що таке вроджений інтелект?

Це психічні процеси уваги, здатність до аналізу, синтезу, сформованість причинно-наслідкових зв'язків, мілка моторика, пам'ять. Психологи говорять, що розвивати вроджений інтелект складно. Ігри В.Воскобовича в першу чергу направлені на їх розвиток, і одним з положень технології «Казкові лабіринти гри» є розвиток, а саме, невербального інтелекту у дітей.

Творчість

Ще одним принципом технології «Казкові лабіринти гри» є ранній творчий розвиток дітей дошкільного віку. Гра створює умови для прояву творчості, стимулює розвиток творчих здібностей дитини. Дорослому залишається лише використовувати цю природну потребу для поступового залучення дітей до складніших і творчих форм ігрової активності.

Способи реалізації технології «Казкові лабіринти гри».

Особливості технології такі, що не треба перебудовувати роботу установи, ламати звичний устрій і вибудовувати новий. Технологія органічно вплітається у вже звичний ритм життя і освітні завдання програми, що реалізовується. Єдині труднощі, з якими стикається педагог, – це стереотипи власної поведінки. Гра не передбачає в стосунках дорослий – дитина домінування дорослого над дитиною; вона диктує партнерські стосунки.

Мета технології.

1. Розвиток у дитини пізнавального інтересу, бажання і потреби пізнати нове.
2. Розвиток спостережливості, дослідницького пошуку в навколишній діяльності.
3. Розвиток уяви, креативного мислення (бачити звичайний об'єкт під новим кутом зору).
4. Гармонійний збалансований розвиток дітей.
5. Формування базисних уявлень (математичних, про навколишній світ, мовних навичок).

Ігровий матеріал націлює на три напрямки роботи з дітьми:

- 1- етап – вибір гри, відповідно інтересам, можливостям дітей.
- 2- етап – підбір відповідних завдань.
- 3- етап – поступове використання всіх ігор, які входять в комплект.

Спрямування технології (завдання):

1. Ознайомити дітей з геометричними фігурами, закріпити кольори.
2. Вчити утворювати геометричні фігури на Геоконті, двоколірному квадраті.
3. Вчитись орієнтуватись на площині. Поняття: посередині, між, над, правий, лівий кут, правий лівий, нижній кут.
4. Розвивати уяву, пам'ять під час викладання предметів (будинки, стіл, цукерка, літак, човник).

В технологію включені такі розділи: «Розвиваючі ігри», «Ігрові навчаючі засоби», «Педагогічні рекомендації для вихователів і батьків дошкільників» і додатки: «Розподілення програмою змісту в іграх», «Зразки конспектів занять з дітьми». Роботу за технологією інтенсивного розвитку інтелектуальних здібностей у дітей «Казкові лабіринти гри» можна починати з будь-якого віку дошкільного дитинства. Технологія «Казкові лабіринти гри» є багатофункціональною та різноплановою, охоплює достатньо широкий віковий діапазон, допомагає дітям та дорослим реалізувати творчий потенціал і сприяють розвитку інтелектуальних здібностей.

На першому етапі дошкільники за допомогою обстежень знайомляться з кольором, формою, засвоюють деякі уявлення. На другому етапі – за допомогою образу запам'ятовує поняття, символи. Наступний етап – знайомство із закономірностями, принципами взаємодії (збільшення, додавання, трансформація), планування своїх дій. Постійне ускладнення ігор дозволяє підтримувати дитячу діяльність в зоні оптимальної складності. Таким чином, реалізується принцип потенційного розвитку дитини. Всі ігри об'єднуються в комплекти по принципу поступового і постійного ускладнення. Таким чином, запропонована комбінація ігор представляє собою систему і передбачає інтенсивний розвиток у дитини уваги, пам'яті, уяви, мови, логічного і творчого мислення. Інтегративно здійснюється математична підготовка дошкільників, ознайомлення їх з оточуючим світом, розвивається мова, зображувальні уміння та навички. Технологія включає ігри за допомогою яких можна підготувати дитину до оволодіння таким важливим процесом, як навчання. Застосування запропонованої системи ігор в навчально-виховній діяльності допомагає не тільки сформувати у дітей знання, уміння, навички, але перш за все, сприяє творчому розвитку особистості дитини-дошкільника. Використання ігрової технології в педагогічному процесі, коли вся навчальна робота будується на основі ігрової діяльності дошкільнят, створює умови для проявлення творчого відношення педагогів до своєї роботи, знімає психологічні стереотипи.

ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ «ЧУДЕСА НА ПІСКУ»

Автори - Т.М.Грабенко, Т.Д.Зінкевич-Євстигнєєва

Пісок – це щось надзвичайно чарівне і зачаровує...

“Розум дитини – на кінчиках її пальців”.

(В.І. Сухомлинський)

Принцип "Терапії піском" був запропонований ще Карлом Густавом Юнгом, чудовим психотерапевтом, засновником аналітичної терапії. Може бути, природна потреба людини "морочитися" з піском, і сама його структура підказали великому Юнгом цю ідею. Адже пісок складається з дрібних крупинок, які тільки при з'єднанні утворюють улюблену нами пісочну масу. Багато психологів бачать в окремих крупинках символічне відображення автономності людини, а в піщаній масі - втілення Життя у Всесвіті.

Пісок має властивість пропускати воду. У зв'язку з цим, фахівці парапсихологи стверджують, що він поглинає "негативну" психічну енергію, очищає енергетику людини, стабілізує її емоційний стан. Спостереження і досвід показують, що гра в пісок позитивно впливає на емоційне самопочуття дітей і дорослих, і це робить його прекрасним засобом для розвитку і саморозвитку дитини. Гра з піском як консультативна методика була описана англійським педіатром Маргарет Ловенфельд в 1939 році. В ігровому приміщенні створеного нею Лондонського Інституту Дитячої Психології вона встановила два цинкових підноса, один наполовину наповнений піском, а інший – водою, і формочки для гри з піском. Іграшки "жили" в коробці. Маленькі пацієнти інституту використовували іграшки у грі з піском, а коробки з піском вони називали «світом». Тому М.Ловенфельд назвала свій ігровий метод «світової методикою». Формуванням концепції "пісочної терапії" (або "пісок-Play") займалися, в основному, представники юнгіанської школи. Наприклад, швейцарський аналітик Дора Калфф. Однак, для навчальних цілей унікальні можливості піску до недавнього часу практично не використовувалися. Щоб заповнити цю прогалину, Т.М.Грабенко, Т.Д.Зінченко-Євстігнеєвою була створена система пісочних ігор, спрямованих на навчання та розвиток особистості в цілому.

Основні принципи ігор на піску

- 1. Створення природного стимулюючого середовища**, в якому дитина відчуває себе комфортно і захищено, виявляючи творчу активність. Для цього слід добирати завдання, що відповідають можливостям дитини; формувати інструкцію до ігор в казковій формі; виключати негативну оцінку її дій, ідей, результатів, заохочуючи фантазію і творчий підхід.
- 2. "Пожвавлення" абстрактних символів:** літер, цифр, геометричних фігур, і пр. Реалізація цього принципу дозволяє сформувати і посилити позитивну мотивацію до занять і особистісну зацікавленість дитини в те, що відбувається.
- 3. Реальне "проживання"**, програвання всіляких ситуацій разом з героями казкових ігор.

На основі цього принципу здійснюється взаємний перехід уявного в реальне і навпаки. Наприклад, опинившись в ролі Рятувальника Принцеси, дитина не просто пропонує вихід із ситуації, але й реально розіграє його на піску за допомогою мініатюрних фігурок. Так, вона реально переконується в правильності чи хибності обраного шляху.

Що потрібно для ігор на піску?

1. **Водонепроникний дерев'яний ящик.** Якщо займатися з дітьми в малій групі (3-4 людини) або індивідуально, його розмір – 50-70 сантиметрів. Такий розмір скриньки відповідає оптимальному полю зорового сприйняття, і це дозволяє охоплювати його поглядом цілком. Пісочні терапевти "любовно" називають ящик з піском "підносом" – з боків він може бути забезпечений ручками для зручності транспортування. Краще, якщо піднос буде саме дерев'яним, це полегшить перенесення пісочного досвіду в реальну діяльність. Для занять з великими групами дітей потрібно ящик значно більшого розміру. Внутрішня поверхня підноса (дно і борти) фарбують в синій або блакитний колір. Таким чином, дно підноса буде символізувати воду, а борта – небо.

2. **Чистий, просіяний пісок** (деякі його навіть прожарюють в духовці). Він не повинен бути занадто великим або занадто дрібним. Піском заповнюється менша частина скриньки. Для пісочних ігор краще, якщо він буде вологим. Таким чином, пісок ставить символічну "лінію горизонту".

3. **"Колекція" мініатюрних фігурок**, висотою бажано не більше 8 сантиметрів. У набір іграшок можуть увійти:

- людські персонажі;
- будівлі: будинки, школи, церкви, замки ;
- тварини: домашні, дикі, доісторичні, морські, і пр.;
- машини: сухопутні, водні, космічні, бойові;
- рослини: дерева, кущі, квіти, овочі та ін;
- будівлі: мости, огорожі, ворота, портали, кошари ;
- природничі предмети: черепашки, гілочки, камені, кістки, яйця і пр.;
- символічні предмети: джерела для загадування бажань, ящики зі скарбами, коштовності та ін ;
- казкові герої: злі і добрі;
- релігійні предмети і сувеніри;
- жива зелень і пр.;
- флакони з-під парфумів та ін;

- пластикові або дерев'яні букви і цифри, різні геометричні фігури (круги, трикутники, прямокутники, піраміди і ін).

Словом, усе, що зустрічається в навколишньому світі.

3 чого починати?

1. Ігри на розвиток тактильно-кінестетичної чутливості і дрібної моторики рук ("Чутливі Долоньки").

2. Ігри на розвиток фонематичного слуху, корекція звуковимови, навчання читання та письма. ("Пісочна грамота")

3. Пізнавальні ігри на піску. Види пізнавальних ігор на піску:

- **Ігри на знайомство з навколишнім світом.** Через них ми пізнаємо те, що поряд з нами: тварин (диких та домашніх), комах, ліси, поля, річки, озера, моря, острови, професії, місто, транспорт, побут та ін

- **Географічні ігри.** Тут ми дізнаємося, як живуть люди в різних куточках планети. Моделюємо в пісочниці різні кліматичні зони і життя в них. Наприклад, часто дітям непросто уявити собі життя в тропічних багатоярусних лісах. Фотографії недостатньо. Створимо "живі" картинки на піску. Ставимо фігурки екзотичних дерев та кущів по ярусах (слід пам'ятати, чого немає в "колекції", замінюємо природним матеріалом), обвиваємо їх "ліанами" , мотузочками, розміщуємо на них фігурки мавп, птахів, фруктів, і відтворюємо "тропічну зливу".

- **Фантастичні ігри.** У пісочниці імітується життя на інших планетах: місячний ландшафт, поверхня Марса і пр. Це унікальна можливість для нас - використовувати сучасну дитячу субкультуру (трансформерів, роботів і пр.) у "мирних", пізнавальних цілях. Після перегляду мультфільмів можна запропонувати дитині відтворити на піску картинку, яка найбільш запам'яталася, програти ще раз хвилюючу ситуацію, придумати до неї альтернативне продовження. Розігруючи "зоряні війни" на піску, реалізуючи бажання бути супергероєм і вічно живим, дитина звільняється від внутрішньої напруги та отримує від нас багато цікавої інформації про космічні тіла, кораблі, дослідження.

- **Історичні ігри.** Ми захоплюємося діорамами битв, представлених у великих музеях, але ж це не що інше, як застигла пісочна картина. Тільки в пісочниці дитина може все САМА побудувати і програти, ставши учасником історичних подій. Професійні військові використовують ігри на піску, вивчаючи стратегію бойових дій

- **Ігри-екскурсії по місту.** Батьківщина починається з рідного міста, селища. Його історія робить істотний вплив на думки і життя мешканців. Історія міста, як і життєвий шлях людини, має свої радощі й печалі. Ці події можна розігравати на піску.

Малювання піском «Send-Art» - дивно цікаве і дуже «живе» заняття для дітей та дорослих. Пісочні малюнки несуть в собі можливість трансформацій. Вони допомагають нам усвідомити наші емоційні стани і найглибші духовні переживання, дають пречудову можливість взяти, розкрити і проявити у творчості безліч граней власного «Я».

Головна мета «Метод Sand - ART»: навчання основам читання, письма та малювання; розвиток пізнавальних процесів; розширення кругозору і загальної

поінформованості; розвиток дрібної моторики і координації рухів; розвиток уяви і творчих здібностей; стабілізація і гармонізація психоемоційного стану; формування навичок конструктивного спілкування.

Звичайний пісок – це щось надзвичайно чарівне і зачаровує.

Задачі «Метод Sand - ART»:

- Розвиток пізнавальних процесів (сприйняття, увага, пам'ять, образно-логічне мислення, просторова уява);
- Розвиток творчого потенціалу, розкриття своїх унікальних здібностей, формування комунікативних навичок;
- Тренування дрібної моторики рук, координації руху, пластики, яка стимулює розумові процеси, покращує пам'ять, розвиває мову (логопедія);
- Рівноцінний розвиток і робота лівого (мислення, логіка) і правого (творчість, інтуїція) півкуль головного мозку – розвиток міжпівкульної взаємодії, дитина створює малюнки двома руками;
- Гармонізація емоційного стану, вміння розслаблятися, отримання ресурсу (зняття емоційної напруги у тривожних, агресивних і гіперактивних дітей). Можливо, дізнавшись, що таке SAND ART, Вам самим захочеться зануритися в цей дивовижний світ... Поринути в пісок...

ТЕХНОЛОГІЯ «ХУДОЖНЄ СЛОВО І ДИТЯЧЕ МОВЛЕННЯ»

Автор – Н.В.Гаєриш

Технологія "Художнє слово і дитяче мовлення"

Автор Н.В.Гавриш

- Суть технології. Найважливішими джерелами розвитку дитячого мовлення є художня література та усна народна творчість, велика сила впливу яких використовується як могутній чинник виховання та освіти підростаючого покоління. Адже мова художнього твору є найкращою, найвищою формою літературної мови, яку діти прагнуть наслідувати.

Літературний або фольклорний твір подається дитині в єдності змісту та художньої форми. Але сприйняття його буде повноцінним тільки за умови, якщо дитина до цього підготовлена. А для цього необхідно звернути увагу дітей не тільки на зміст, а й на виразність мовних засобів казки, оповідання, вірша та інших творів художньої літератури, тобто залучити дитину до художньо-мовленнєвої діяльності. Аналізуючи літературний твір у єдності його змісту та художньої форми, а також активно засвоюючи засоби художньої виразності, діти навчаються передавати в образному слові певний зміст, самостійно складати невеличкі твори. Під словесною творчістю розуміють діяльність дітей, що виникає під впливом творів мистецтва та вражень від навколишнього життя, і виражається в створенні усних творів – оповідань, казок, віршів тощо. Взаємозв'язок між сприйняттям художньої літератури та словесною творчістю існує на основі розвитку в дітей поетичного слуху. Під цим поняттям розуміємо здатність відчувати виразні засоби художнього мовлення та певною мірою усвідомлювати їх. А також уміння розпізнавати жанри, розуміти їх особливості, усвідомлювати зв'язок компонентів художньої форми зі змістом літературного твору. Розвиток поетичного слуху – важливий чинник формування культури мовлення. Розвиток образного мовлення дітей буде ефективним лише в процесі сприймання ними художнього слова та самостійного складання зв'язних висловлювань.

ТЕХНОЛОГІЯ «ДИТЯЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ»

Автор – О.І.Савенков

Програма дослідницького навчання в дошкільному закладі за Олександром Іллічем Савенковим включає три елементи:

- розвиток у дітей дослідницьких умінь і навичок;
- дитячу дослідницьку практику;
- моніторинг дослідницької діяльності дошкільнят.

Більшість сучасних освітніх технологій дослідницького навчання дітей старшого дошкільного віку передбачають лише різні варіанти включення дитини у власну дослідницьку практику. О.Савенков зазначає, що дитяча навчально-дослідницька практика з проведення спостережень і експериментів важлива і цінна, але не здатна охоплювати і вирішувати все коло завдань дослідницького навчання. Проведення дослідного пошуку вимагає спеціальних знань, умінь і навичок. І дитину необхідно цілеспрямовано навчати, давати їй ці знання, розвивати і удосконалювати необхідні в дослідницькому пошуку вміння та навички. Крім того, навчально-дослідницька практика дитини - заняття самостійне і нерідко розгортається за межами безпосередньої уваги педагога. Тому необхідна система її моніторингу. Самостійно здобуваючи знання, кожна дитина має бути впевнена в тому, що все нове, знайдене нею, буде затребуване, цікаве дорослим. Вона має бути впевнена, що її дослідження не залишаться без уваги, результати його ретельно розглянуть, а саму дитину неодмінно вислухають. Це вимагає створення спеціальної системи моніторингу дитячої навчально-дослідницької діяльності.

О.Савенков пропонує програму навчально-дослідницької діяльності учнів (старших дошкільників) в освітньому закладі, яка включає три відносно самостійних частини (підпрограми):

1. Підпрограма - «тренінг». Заняття на отримання спеціальних знань та розвитку у дітей умінь і навичок дослідницького пошуку.
2. Підпрограма - «дитяча дослідницька практика». Проведення самостійних досліджень та виконання творчих проектів.
3. Підпрограма - «моніторинг». Зміст і організація заходів, необхідних для управління процесом вирішення завдань дослідницького навчання: захист дослідних робіт і творчих проектів дітей, фестивалі дитячих робіт та ін.

ТЕХНОЛОГІЯ «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ»

Автор Т.Піроженко , С.Ладивір

Психолого-педагогічне проектування – це проект (форма перспективного планування) діяльності дітей, в якому об'єднані:

- ❖ бажання й прагнення дітей;
- ❖ завдання педагога, які впливають із галузевої програми;
- ❖ варіативність форм, методів і засобів розвивальних дій вихователя;
- ❖ психологічні закономірності природного розвитку спільної діяльності дітей і дорослого (від бажання – до творчого рівня реалізації задуму);
- ❖ наявність у дітей можливостей:
- ❖ самостійного пошуку засобів досягнення мети партнерів, часу й місця реалізації задуму;
- ❖ випробовувати свої сили, поєднуючи їх з бажаннями;
- ❖ практично застосовувати набуті знання й навички у взаємодії з дорослими та ровесниками;
- ❖ реалізовувати своє природне прагнення діяти творчо, активно виявляти своє ставлення до людей і середовища;
- ❖ діяти із проявами обдарованості реалізувати себе в умовах співпраці з однолітками, які здатні їх зрозуміти.

6 етапів технології
психолого-педагогічного
проектування

- 1. Мотиваційний**
- 2. Інформаційний**
- 3. Репродуктивний**
- 4. Узагальнюючий**
- 5. Творчий**
- 6. Рефлексивно-оцінювальний**

Щоб об'єднати ці складові педагогічного процесу, потрібен високий рівень професіоналізму. З чого почати свою роботу з психолого-педагогічного проектування діяльності дітей? Є 6 етапів технології психолого-педагогічного проектування

ТЕХНОЛОГІЯ «ЛОГІЧНІ БЛОКИ ДЬОНЕША»

Логічні блоки Дьенеша представляють собою набір з **48** логічних блоків, які розрізняються чотирма властивостями:

- **формою** (круглі, квадратні, трикутні, прямокутні),
- **кольором** (червоні, жовті, сині),
- **розміром** (великі і маленькі),
- **товщиною** (товсті і тонкі).

В наборі немає жодного однакового блоку (фігури)

Використання логічних блоків в іграх з дошкільниками дозволяє моделювати важливі поняття не лише математики, але й інформатики: алгоритми, кодування інформації, логічні операції; будувати висловлювання зі сполучниками "і", "або", часткою "не" та ін. Подібні ігри сприяють прискоренню процесу розвитку у дошкільнят найпростіших логічних структур мислення і математичних уявлень. З допомогою цих ігор діти успішно оволодівають надалі основами математики та інформатики.

Основна мета використання дидактичного матеріалу (по імені автора званого "блоки Дьенеша"): навчити дошкільнят розв'язувати логічні задачі на розбиття за властивостями.

Основне вміння, необхідне для вирішення логічних завдань - це вміння виявляти в об'єктах різноманітні властивості, називати їх, адекватно позначати словом їх відсутність, абстрагувати й утримувати в пам'яті одне, одночасно два або три властивості, узагальнювати об'єкти по одній, двом або трьом, властивостями з урахуванням наявності або відсутності кожного.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ РОЗПОВІДАННЮ ЗА СХЕМАМИ

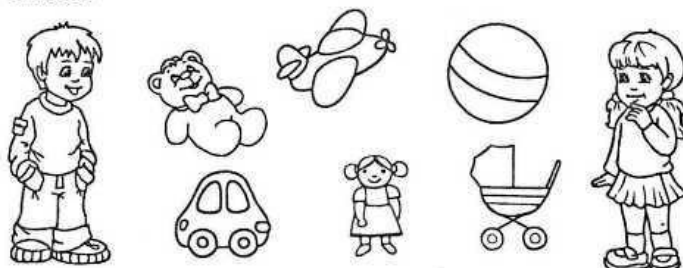
Основною умовою розвитку мислення і мовлення є цілеспрямоване навчання. Розвиток у дітей словесно-логічного мислення, вироблення вміння користуватися основними логічними прийомами й операціями становить одне з важливих завдань у процесі навчання старших дошкільників. О. Білан та К.Крутій вдалося виявити специфічний засіб розвитку мовлення дошкільників – наочні моделі, в яких малюк відтворює структуру об'єктів і зв'язків між ними.

Дії наочного моделювання є основними пізнавальними здібностями дошкільника у сфері мислення. Під моделюванням розуміється заміщення об'єкта, який вивчається, іншим, спеціально побудованим, що може відтворювати об'єкт в його суттєвих якостях і спрощувати несуттєві. Основний шлях розвитку пізнавальних здібностей – це постійний перехід від зовнішніх дій із умовними заміниками предметів (схемами-моделями) до дій подумки.

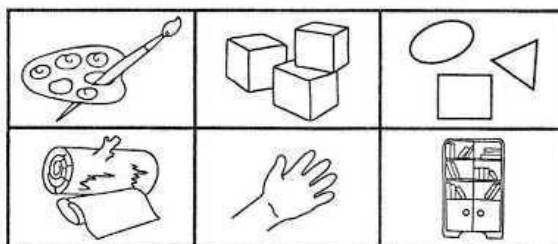
Основна ідея пропонованої технології – формування діалогової компетенції дошкільників шляхом активного застосування методу моделювання. Діалогову компетенцію науковці визначають як розуміння зв'язного тексту, вміння відповідати на запитання і звертатися з запитаннями, підтримувати та розпочинати розмову, вести діалог, складати різні види розповідей.

СЛОВО. СЛОВО — НАЗВА ПРЕДМЕТА

- 😊 Назви іграшки. Якими з них люблять гратися хлопчики, а якими — дівчатка? З'єднай лінією.

- 😊 Склади розповідь про свою улюблену іграшку за планом-схемою.¹

- колір; — матеріал, із якого виготовлено;
 — розмір; — як можна гратися;
 — форма; — куди прибрати після гри.

¹ Малюнки в таблиці є підказкою, за якою саме ознакою потрібно характеризувати предмет. Подібні завдання сприяють розвитку асоціативного, наочно-образного мислення, мовлення, уяви.

Всі моделі умовно поділені на групи:

- описові;
- узагальнювальні (класифікаційні);
- для складання творчих розповідей;
- мнемічні (для заучування віршів).

Розглядання картин, предметів допомагає дітям називати предмети, їх характерні ознаки, дії з ними. Труднощі виникають, коли необхідно:

- самостійно визначити головні ознаки предмета при його розгляданні;
- встановити послідовність висловлювання ознак;
- утримати в пам'яті послідовність, яка являється планом розповіді-опису.

Пропонується використовувати такі схеми – моделі:

Опис іграшок:

1. Колір (жовте, синє, зелене). Кольорові плями без чіткого контуру.
2. Форма (геометричні фігури).
3. Величина-розмір (2 іграшки контрастного розміру). Використовуються поняття “високий-низький”, “широкий-вузький” і т.д.
4. Матеріал (фольга, дерево, пластмаса). З якого матеріалу зроблена іграшка.
5. Частини іграшки (декілька кілець від пірамідки).

Дії з іграшкою (рука).

Спочатку добираються іграшки, при описанні яких використовуються всі пункти схеми (пірамідка, коляска, коробочки...) Потім іграшки, при описанні яких використовується не вся схема (м'яч, кубики, лялька, ведмедик тощо).

Опис предметів одягу:

1. Колір.
2. Матеріал (шовк, оксамит, сатин)
3. Частини одягу (комір, рукава, волан...)
4. Сезонність одягу (сонце, підсніжники, листочок жовтий...)
5. Для кого? (символи дорослих та дитини)

Дії з одягом (рука).

Опис посуду:

1. Колір.
2. Форма (геометричні фігури). Якщо діти знайомі з об'ємними фігурами - циліндр...
3. Розмір (велика та маленька мисочка)

4. Матеріал (фольга, пластмаса, дерево...)
5. Частини посуду (чайник в розібраному вигляді: кришечка, носик, ручка...)

Дії з посудом (рука)

Описання овочів та фруктів

1. Колір (кольорові плями без чіткого контуру)
2. Форма (геометричні фігури – овал, коло, трикутник...)
3. Розмір (2 контрастних по розміру фрукта, наприклад, яблуко)
4. Смак (цукерка та лимон). Контрастні за смаком продукти.
5. Де росте. (дерево, грядка)
6. Як уживати? (тарілка, виделка, ложка..). Які овочі та фрукти використовують сирими у їжу, які вареними. Що можна приготувати з них? Корисні чи ні?

Опис пір року

1. Сонце (розповідають про сонце у різні пори року)
2. Небо (на голубому небі хмаринки)
3. Земля (як виглядає земля у різні пори року: покрита снігом, листячком, зеленою травою...)
4. Рослини (дерево, кущ, квітка)
5. Людини (контури людей, вішалка). Треба розповідати про одяг в різні пори року.
6. Звірі (дики тварини - заєць, білка)
7. Птахи (контури знайомих птахів - ластівка, горобець...)

Чим займаються люди в різні пори року (сніговик, кораблик, сачок...) Використання схем при складанні описових розповідей полегшують дітям оволодіти зв'язним мовленням. Крім того, наявність наочного плану робить такі розповіді чіткими, зв'язними, послідовними та поширеними. Схеми можна використовувати і для порівняльних описових розповідей. Схеми-моделі можливо широко використовувати у повсякденному житті. Крім того умовні позначення в календарі природи, графічне зображення фізкультхвилинок, дидактичні ігри ускладненого змісту. Доцільним виявляється використання схем для складання творчих розповідей.

Схема складання розповіді з власного досвіду на тему “Екскурсія в парк”

Годинник, в кутах ознаки пір року: сніжинка, квіти, ягода, листячко.

1. Час події.
2. Місце події? (знак питання)
3. Деревя
4. Птахи (зображення пташки)

5. Комахи? (метелик)
6. Тварини (кішка або песик)
7. Квіти (схематично квітка)
8. Враження від побаченого (салют)

Мнемічні схеми-моделі (для заучування віршів).

Як підвищити якість засвоєння та скоротити час, який витрачається для заучування віршів напам'ять? Треба умовними схематичними позначеннями зашифрувати кожен рядок вірша (або пару) і вивісити таку схему на видному місці. Не примушуючи, а спираючись на дитячі інтереси та на достатній розвиток наочно-образного мислення в цьому віці. Мнемічні схеми відіграють значну роль у диференційованому навчанні. Діти з середнім і низьким рівнем розвитку пам'яті мимоволі вчать вірш у повсякденному житті, звертаючи увагу на "підказку". Для дітей з достатнім і високим рівнем розвитку схема виявляється засобом самоконтролю та самооцінки. Використовуючи творчий потенціал та рівень сформованості психічних процесів у дітей високого рівня розвитку, можна проводити роботу, спрямовану на зворотний зв'язок, тобто створення схем-моделей самими дітьми. Спочатку пропонується вправа "Познач відповідним символом", потім простенька загадка, далі – вірш, потім – оповідання. Також можна використовувати партнерську роботу. Діти з високим рівнем розвитку схематично зображують назву знайомої пісні, загадки, а діти з низьким і середнім рівнем відгадують. Це сприяє налагодженню товариських стосунків, формуванню адекватної самооцінки у дітей, а головне – підготовці малюків до оволодіння програмними завданнями в школі.

І. Блажкевич «У дитячому садку»

1

Наш Іванко в дитсадку,

Як барвінок у вінку,

А навколо нього друзі,

Як весною квіти в лузі.

Завели швидкий танок,

Звеселили дитсадок.

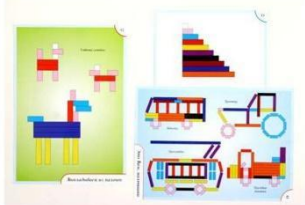
Наприклад:

Результати впровадження технології доводять, що застосування схем-моделей є одним з ефективних способів сприяння розвитку мовлення, словесно-логічного мислення, пам'яті у дітей дошкільного віку. Цей вид роботи повністю відповідає особистісно орієнтованій моделі навчання, за якої враховуються індивідуальні особливості дитини, допомагає педагогові встановити з вихованцями оптимальні – партнерські стосунки, створити атмосферу емоційної довіри та розкнутості. Схеми-моделі можуть застосовуватися не лише

на мовленнєвих заняттях – вони можуть бути широко використані в різних видах діяльності: ігровій, зображувальній, формуванні логіко-математичної компетенції тощо.

ПАЛИЧКИ КЮІЗЕНЕРА

Палички Кюізенера - це лічильні палички, які ще називають «числа в кольорі», кольоровими числами, кольоровими паличками, кольоровими лінієчками.

У всьому світі широко відомий дидактичний матеріал, розроблений бельгійським математиком Х.Кюізенером. Він призначений для навчання математики та використовується педагогами різних країн у роботі з дітьми, починаючи з молодших груп дитячого садка і закінчуючи старшими класами школи. Палички Кюізенера називають ще кольоровими паличками, кольоровими числами, кольоровими лінієчками, рахунковими паличками.

Основні особливості цього дидактичного матеріалу – абстрактність, універсальність, висока ефективність. Палички Кюізенера найбільшою мірою відповідають монографічному методу навчання числу і рахунку. Числові фігури, кількісний склад числа з одиниць і менших чисел – ці незмінні атрибути монографічного методу, як, втім, і ідея автодидактизму, виявились цілком співзвучними сучасній дидактиці дитячого садка. Палички легко вписуються зараз у систему передматематичної підготовки дітей до школи як одна із сучасних технологій навчання.

Ефективне застосування паличок Кюізенера можливе в поєднанні з іншими посібниками, дидактичними матеріалами (наприклад, з логічними блоками), а також і самостійно. Палички, як і інші дидактичні засоби розвитку математичних уявлень у дітей, є одночасно знаряддями професійної праці педагога та інструментами навчально-пізнавальної діяльності дитини. Велика їх роль у реалізації принципу наочності, поданні складних абстрактних математичних понять у доступній дітям формі, в оволодінні способами дій, необхідних для виникнення у дітей елементарних математичних уявлень. Важливі вони для накопичення чуттєвого досвіду, поступового переходу від матеріального до матеріалізованого, від конкретного до абстрактного, для розвитку бажання оволодіти числом, лічбою, вимірюванням, простими обчисленнями, вирішення освітніх, виховних, розвивальних завдань і т. д.

Палички Кюізенера як дидактичний засіб в повній мірі відповідають специфіці та особливостям елементарних математичних уявлень, сформованих у дошкільнят, а також їх віковим можливостям, рівню розвитку дитячого мислення, в основному наочно-дієвого і наочно-образного. У мисленні дитини відбивається насамперед те, що спочатку відбувається в практичних діях з конкретними предметами. Робота з паличками дозволяє перевести практичні зовнішні дії у внутрішній план, створити повне, чітке і в той же час досить узагальнене уявлення про поняття. Виникнення

уявлень як результат практичних дій дітей з предметами, виконання різноманітних практичних (матеріальних і матеріалізованих) операцій, що є основою для розумових дій, вироблення навичок лічби, вимірювання, обчислення створюють передумови для загального розумового і математичного розвитку дітей.

З математичної точки зору палички – це множина, на якій легко виявляються відносини еквівалентності і порядку. В цій множині приховані численні математичні ситуації. Колір і розмір, моделюючи число, підводять дітей до розуміння різних абстрактних понять, що виникають у мисленні дитини, як результат його самостійної практичної діяльності ("самостійного математичного дослідження").

Використання "чисел в кольорі" дає змогу розвивати у дошкільнят уявлення про число на основі рахунку і вимірювання. До висновку, що число з'являється в результаті рахунку і вимірювання, діти приходять на базі практичної діяльності. Як відомо, саме таке уявлення про число є найбільш повноцінним.

За допомогою кольорових паличок дітей також легко підвести до усвідомлення співвідношень "більше-менше", "більше-менше на...", познайомити з транзитивністю як властивістю відносин, навчити ділити ціле на частини і вимірювати об'єкти, показати їм деякі найпростіші види функціональної залежності, потренувати їх в запам'ятовуванні числа з одиниць і двох менших чисел, допомогти оволодіти арифметичними діями додавання, віднімання, множення і ділення, організувати роботу щодо засвоєння таких понять, як "ліворуч", "праворуч", "довший", "коротший", "між", "кожен", "якийсь", "бути одного і того ж кольору", "бути не блакитного кольору", "мати однакову довжину" та ін. За допомогою паличок Кюізенера можна ще в дитячому садку познайомити дітей з арифметичною прогресією, своєрідною "кольоровою алгеброю", що готує до вивчення шкільної алгебри. Набір містить 241 паличку; кожна паличка робиться з дерева і являє собою прямокутний паралелепіпед з поперечним перетином, рівним 1 кв. см. В наборі містяться палички десяти кольорів. Палички різних кольорів мають різну довжину – від 1 до 10 см. Кожна паличка – це число, виражене кольором і величиною, тобто довжиною в сантиметрах. Близькі один одному за кольором палички об'єднуються в одне "сімейство", або клас. Підбір паличок в одне "сімейство" (клас) відбувається не випадково, а пов'язаний з певним співвідношенням їх за величиною. Наприклад, в "сімейство червоних" входять числа, кратні двом, "сімейство зелених" складається з чисел, кратних трьом; числа, кратні п'яти, позначені відтінками жовтого кольору. Кубик білого кольору ("сімейство білих") ціле число разів укладається по довжині будь-якої палички, а число 7 позначено чорним кольором, утворюючи окреме "сімейство".

Існують різні варіанти і модифікації набору паличок. Вони можуть відрізнятися один від одного кольоровою гамою. Але в кожному з наборів діє правило: палички однакової довжини пофарбовані в один і той же колір і, природно, позначають одне і те ж число; чим більше довжина палички, тим більше значення того числа, яке воно виражає. Кольори, в які забарвлені палички, залежать від числових відносин, обумовлених простими числами першого десятка натурального ряду чисел.

У роботі з дошкільниками може використовуватися спрощений варіант набору кольорових паличок, що містить 144 палички; в ньому білих паличок 36, а решта – по 12 кожного кольору. Можна використовувати угорський варіант паличок

(виданий державним підприємством з виробництва та збуту навчальних посібників, м. Будапешт). Комплект виконаний з пластмаси і містить 119 паличок дванадцяти кольорів. Всі вони, маючи однакові основи у вигляді квадрата розміром 1 кв. см, легко укладається в ряди різними способами: одна за одною або одна на іншу. Найменша паличка в наборі має довжину 1 см і є кубиком. Білий кубик – це одиниця. Рожева паличка в два рази довше, ніж білий кубик, що має форму прямокутного паралелепіпеда і є числом 2. Блакитний паличці, тобто числу 3, відповідають три кубика або білий кубик і рожева паличка. Існує і плоский варіант паличок, що складається зі смужок 2х2 см, 2х4 см, 2х6 см, 2х8 см, 2х10 см, 2х12 см, 2х14 см, 2х16 см, 2х18 см, 2х20 см. Виготовляються смужки із щільного кольорового картону або пластику. Забарвлюються вони так само, як і палички. Кольорові смужки прості і зручні в роботі. На відміну від паличок, вони крупніші, стійкіші, виготовлення їх не вимагає особливих витрат, а навчальні можливості і ефективність нітрохи не менше, ніж у паличок. Їх доцільно пропонувати на початку роботи і молодшим дітям.

Палички дають можливість виконувати вправи і в горизонтальній і у вертикальній площині на одному і тому ж місці, наприклад на столі, в той час як смужки розміщуються або на столі (горизонтальна площина), або на фланелеграфі (вертикальна площина). З паличками і смужками можна "грати" і на підлозі. Можливі різні варіанти їх поєднання: застосування тільки смужок або тільки паличок, введення спочатку смужок з подальшою заміною їх паличками і, нарешті, чергування того й іншого набору, надання можливості дитині вибрати за бажанням дидактичний засіб, враховуючи характер завдання.

Набором паличок (смужок) забезпечується кожна дитина. Якщо не вдалося придбати готовий набір, то його легко зробити самим, орієнтуючись на одне з тих описів, які наведено вище. Зберігатися набір може в целофановому пакеті, коробці або ящику з отворами, в які дитина розкладає палички сама, орієнтуючись на колір і величину одночасно. Розкладання паличок по комірках саме по собі є корисною навчальною справою. Палички можна пропонувати дітям з трьох років для виконання найбільш простих вправ. Вони можуть використовуватися у другій молодшій, середній, старшій і підготовчій групах дитячого саду. Вправлятися з паличками діти можуть індивідуально або по кілька осіб, невеликими підгрупами. Можлива і фронтальна робота з усіма дітьми, хоча така форма роботи не рекомендується в якості основної. Вихователь пропонує дітям вправи в ігровій формі. Це основний метод навчання, що дозволяє найбільш ефективно використовувати палички. Заняття з паличками рекомендується проводити систематично, індивідуальні вправи чергувати з колективними.

В іграх з паличками, які можуть носити змагальний характер, дитині слід надавати можливість прояву самостійності у пошуку рішення або відповіді на поставлене питання, вчити висувати припущення та їх перевіряти, здійснювати практичні і розумові проби. Допомога дитині краще надавати в непрямій формі, пропонуючи подумати ще раз, але по-іншому, спробувати виконати завдання, схвалюючи правильні дії і судження дітей. Найкраще наближення в часі або одночасно давати вправи на засвоєння взаємопов'язаних і протилежних понять, дій, відносин. Вправи можуть носити комплексний характер, дозволяючи вирішувати одночасно кілька завдань. Бажано у вправі передбачати перебір всіх можливих варіантів вирішення задачі: складання "поїздів" однакової довжини з двох,

трьох, чотирьох і т. д. "вагонів", вимірювання однієї і тієї ж паличкою- міркою різних паличок, однакових паличок різними мірками-паличками, вимірювання простою і складеною міркою (відповідно однією, а потім двома такими ж паличками) і т. д.

Підбір вправ здійснюється з урахуванням можливостей дітей, рівня їх розвитку, інтересу до вирішення інтелектуальних і практичних завдань. При доборі вправ враховується їх взаємозв'язок (наявність загальних і поступово ускладнених елементів: способів дії, результатів) і сполучуваність із загальною системою вправ, що проводяться з допомогою інших дидактичних засобів. Ігрові елементи вправи вводяться в формі ігрової мотивації(побудувати драбинку для півника, полагодити паркан і так далі) для молодших і середніх дітей і у вигляді змагання (хто швидше складе, зробить, покладе, скаже) – для старших.

У процесі виконання завдань використовуються інструкції (цілісна для старших, розчленована для молодших), пояснення, роз'яснення, вказівки, питання, словесні звіти дітей про виконання завдання, контроль, оцінка.

Порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, класифікація і серіація виступають не тільки як пізнавальні процеси, операції, розумові дії, але і як методичні прийоми, що визначають шлях, по якому рухається думка дитини при виконанні вправ. Досить ефективним виявляється використання паличок в індивідуально-корекційній роботі з дітьми, що відстають у розвитку. Палички можуть використовуватися для виконання діагностичних завдань. (Звідси і визначення паличок як універсального дидактичного матеріалу.) Спочатку дітей доцільно познайомити з набором паличок, розглянути з ними, з чого він складається. Можна запропонувати дітям споруду або аплікацію з кольорових паличок. У ході вільного маніпулювання та гри увагу дитини треба звернути на те, що зручніше використовувати палички таким чином, щоб вони стикалися зі столом найбільшою поверхнею, в такому положенні вони найбільш стійкі. Слід запропонувати складати палички в мішок або ящик (коробку) в певній послідовності: спочатку білі, потім рожеві, блакитні, червоні і т. д.

Типові вправи з паличками Кюізенера:

1. Виклади палички на столі, перемишай їх. Покажи по черзі червону, синю, зелену, жовту, коричневу, білу, чорну, помаранчеву, блакитну, рожеву палички.
2. Візьми в праву руку стільки паличок, скільки зможеш утримати, назви колір кожної палички.
3. Візьми в ліву руку стільки паличок, скільки зможеш утримати. Знайди серед взятих паличок палички однакового кольору.
4. Візьми з закритими очима з набору будь-яку паличку, подивися на неї і скажи, якого вона кольору.
5. Перерахуй кольори всіх паличок на столі.
6. Покажи не червону паличку, не жовту і т. д.
7. Відбери палички однакового кольору і побудуй з них паркан, будинок для ляльки, гараж і т. д.

8. Візьми синю і червону палички і склади їх кінцями один до одного. Вийшов поїзд. Склади поїзд з білої та синьої; червоної, зеленої та синьої; блакитний, помаранчевої і чорною; коричневою, зеленою, білою і жовтою паличок.

9. Візьми одну паличку в праву руку, а іншу в ліву. Які вони по довжині? Приклади палички один до одного (наклади їх одну на одну). Підрівняй їх з одного боку. Якого кольору довга (коротка) паличка? Або палички однакові по довжині?

10. Знайди в наборі довгу і коротку палички. Назви їх кольори. Поклади їх одну на одну. Постав поруч. Перевір, чи правильно відповів на питання. Логічні блоки Дьєнеша та палички Кюізенера широко застосовуються в дитячих садах Польщі, Франції, Бельгії, США та інших країн. Нашим вітчизняним педагогам вони теж знайомі, але в практичній роботі з дітьми використовуються ще недостатньо. Причини цього – в недооцінці розвиваючих можливостей цих дидактичних матеріалів, а також у відсутності відповідної методичної літератури.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Серед інноваційних оздоровчих технологій для дітей дошкільного віку в ЗДО слід виокремити: фітболгімнастику, художню гімнастику, пальчикову (вправи, ігри, картинки), дихальну та звукову гімнастику, імунну гімнастику, гідроаеробіку, психогімнастику (вправи, ігри, етюди, пантоміми) тощо. За останні роки популярності набуло застосування в практиці роботи ДНЗ оздоровчих технологій, що використовуються з профілактично-лікувальною метою, серед них можемо виділити наступні: фітотерапія (чаї, коктейлі, фітомішечки); ароматерапія (ароматизація приміщення); вітамінотерапія (вітамінізація страв).

Як показала практика, досить ефективним є впровадження у процеси життєдіяльності дитини оздоровчих технологій терапевтичного спрямування, до яких відносяться: арттерапія, піскова терапія, казкотерапія, ігрова терапія, сміхотерапія; музична терапія; кольоротерапія, тощо. У щоденному житті дитини варто використовувати різноманітні оздоровчі технології.

Нетрадиційна методика фітболгімнастики є чи не найпростішою у застосуванні та викликає велике емоційне задоволення у дитини. Фітболгімнастика включає виконання гімнастичних вправ на великих надувних еластичних м'ячах різного діаметру і конфігурації. Гімнастичні м'ячі та їх аналоги є багатофункціональним обладнанням, що забезпечує реалізацію загальнорозвивальних і профілактичних завдань. Ці м'ячі являють собою пусті гумові камери, які мають якості еластичності, незвичайної форми, яскраве забарвлення, приємний запах, спеціальну поверхню, що не дозволяє легко зсковзнути з м'яча.

Перераховані якості гімнастичних м'ячів допомагають створити позитивну емоційну атмосферу, викликати жвавий інтерес у дітей до виконання фізичних вправ і рухів. Спільна робота рухового, вестибулярного, зорового і тактильного аналізаторів, що включаються при виконанні вправ з м'ячем, підсилює якість виконання рухів.

Рухові дії з гімнастичними м'ячами зміцнюють м'язи спини й черевного пресу, але головне формують навички правильної постави. Крім того, така діяльність сприяє вдосконаленню функцій рівноваги і рухового контролю, а також зміцненню та розслабленню груп м'язів і можуть бути використані для тренування серцево-судинної та дихальної систем. Гімнастичні м'ячі ефективно застосовувати також і в роботі з дітьми, які мають відхилення в стані здоров'я: при порушенні координації рухів; при надлишковій вазі; при захворюваннях органів дихання; при слабкості м'язів; при порушеннях постави тощо. Проте, ця робота вимагає від вихователя врахування певних особливостей. Наприклад, при порушеннях постави у дітей, стрибки на м'ячі слід включати тільки в кінці комплексу фітболгімнастики, а саме, після вправ, що зміцнюють відповідні групи м'язів.

При виборі м'ячів для фітболгімнастики необхідно пам'ятати про їх оптимальні розміри: – для дітей 3-4 років – діаметр 45 см; – для дітей 5-6 років – діаметр 50 см; – для дітей 7-8 років – діаметр 55 см.

Варто звернути увагу і на колір обраного м'яча, оскільки кольорова гама по різному може впливати на психічний стан і фізіологічні функції організму людини. Теплий колір (червоний, жовтогарячий) підвищує активність, підсилює збудження центральної нервової системи. Холодний колір (синій, фіолетовий) навпаки заспокоює. Жовтий і зелений кольори сприяють прояву витривалості. Врахування цього аспекту у підборі обладнання для фітболгімнастики надасть можливість різноманітно впливати на психоемоційний стан дитини. Вправи на м'ячах можна використовувати у навчально-виховному процесі під час різних організаційних форм роботи з дітьми як на заняттях з фізичної культури, фізкультпаузах, валеохвилинках, святах, розвагах тощо, так і на прогулянках. Це сприятиме забезпеченню активної й змістовної рухової діяльності дітей та їхнього оздоровлення. Вправи фітболгімнастики можливо виконувати з різних вихідних положень: сидячи на м'ячі, лежачи на м'ячі обличчям вниз з опорою на кисті рук та стопи ніг, стоячи, тримаючи м'яч в руках. Для уникнення перевтоми дітей під час

виконання певної вправи важливо враховувати фізіологічні особливості розвитку дитини дошкільного віку. Наприклад, дітям складно утримувати рівновагу на великому м'ячі, тому тривалість виконання вправи, сидячи на м'ячі, повинна бути: – для дітей 3-5 років не більше 3-4 хв; – для дітей 5-7 років не більше 5-7 хв.

Фітболгімнастику можна використовувати в усіх вікових групах, проводиться вона як зі всією групою дітей, так і по підгрупах (5-7 чоловік) та індивідуально. Підвищує ефективність виконання фізичних вправ на м'ячах використання музичного супроводу, художнього слова та наявності сюжету, яким об'єднані всі рухові дії. Зокрема, обирати сюжети можна з літературних джерел (оповідання, казки, віршовані твори); з навколишнього життя (побут, трудова діяльність дорослих, об'єкти та явища природи). Використання сюжету забезпечує ігровий характер рухів, що в свою чергу, надає їм привабливості і виразності. Саме завдяки цьому у дітей підвищується інтерес до виконання фізичних вправ і рухових дій, покращується якість їх виконання.

Слід пам'ятати про те, що застосування різноманітних ефективних профілактичних, оздоровчих технологій та діагностичних методик у навчально-виховному процесі і постійне здійснення моніторингу стану здоров'я дітей є своєрідною запорукою створення здоров'язберігаючого середовища.

STREAM-ОСВІТА

STREAM-освіта (Science, Technology, Reading + WRiting, Engineering, Arts and Mathematics) – інтегрований підхід до освіти, який передбачає формування уявлень та вмінь дітей у галузях природничих наук, технологій, читання та письма, інженерії, мистецтва, математики; акцентує увагу на вивченні точних наук, виховує культуру інженерного мислення. STEM = Science, Technology, Engineering, Mathematics – акронім слів – природничі науки, технологія, інжиніринг, математика. STEAM = Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics – акронім слів – природничі науки, технологія, інжиніринг, мистецтво, математика. STREAM = Science, Technology, Reading + Writing, Engineering, Arts and Mathematics – акронім слів – природничі науки, технологія, читання + письмо, інжиніринг, мистецтво, математика

STREAM – освіта забезпечує:

- Гармонійний та всебічний розвиток дитини
- Активізацію творчих здібностей
- Розвиток емоцій малюка
- Впливає на мотивацію дитини до пізнання світу
- Розвиток мислення, зокрема критичного
- Вміння вести діалог
- Наукову сміливість та вміння доводити власну думку
- Вміння опрацьовувати інформацією: аналізувати, систематизувати, класифікувати, робити висновки

Природничі науки: астрономія (наука про Всесвіт), фізика (наука про склад і структуру матерії, а також про основні явища в неживій природі), хімія (наука про будову й перетворення речовин), біологія (наука про живу природу), науки про Землю (географія, геофізика й геологія), медицина (наука про людське тіло та його хвороби).

Технології: формування уявлення про предметно-перетворювальну діяльність людини, світ професій, шляхи отримання, зберігання інформації та способи її обробки; здатності до формулювання творчих задумів, усвідомленого дотримання безпечних прийомів роботи та користування інструментами і матеріалами; розвиток пізнавальної, художньої і технічної обдарованості, технічного мислення у процесі творчої діяльності, навичок ручних технік обробки матеріалів (папір, дерево, глина тощо); ознайомлення з інформаційно-комунікаційними технологіями, гаджетами; експериментування.

Читання і письмо: акцент на розумінні дітьми змісту тексту, пропедевтичний (вступний) курс навчання грамоти, розвиток моторики, підготовка руки до письма. Інжиніринг: проектування, наочне моделювання, конструювання. Мистецтво: просторові мистецтва (архітектура, скульптура, живопис, графіка, художня фотографія, декоративно-прикладне мистецтво та дизайн); часові мистецтва (музика, література); просторово-часові (кіномистецтво, театр, танець). Математика: кількісні відношення та просторові форми, логіка. З огляду на визначення напрямів освіти можна зробити висновок: STREAM – дошкільники та учні молодших класів; STEAM – середня та старша школа; STEM – профільна та вища освіта.

LEGO КОНСТРУЮВАННЯ

LEGO конструювання – продуктивна діяльність дошкільників, спрямована на отримання з окремих частин єдиного певного продукту (конструкцій і моделей з будівельного матеріалу і деталей конструкторів, виробів з паперу, картону, різного природного (мох, гілки, шишки, камені і т.п.) і непридатного матеріалу (картонні коробки, дерев'яні котушки, гумові шини, старі металеві речі тощо)). Під час конструювання у них формується здатність генерувати оригінальні ідеї, розвивається уява, творче мислення; діти вчаться бачити ціле раніше частин, знаходити декілька варіантів вирішення завдання, поєднувати між собою непоєднувані на перший погляд елементи, формувати зв'язки між елементами, що не мають нічого спільного.

Значні можливості для розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку містять конструктори. Дерев'яні, пластмасові, металеві, - вони зручні у використанні і дуже захоплюють дітей.

Одним з видів конструкторів, що використовується у роботі з старшими дошкільниками, є конструктор LEGO. Ю. Грицкова у своєму дослідженні характеризує LEGO як «універсальний конструктор, який має ряд переваг перед іншими видами конструкторів: унікальна пластмаса, велике різноманіття деталей і можливість їх оригінального використання, яскравість, якість, безпечність, свобода у виборі тематики і матеріалу, що викликає з боку дітей інтерес саме до цього конструктора. З його деталей дошкільники легко меблюють кімнату для ляльки, створюють заони для

звірів, будують гаражі й автотраси. Він не містить чіткої інструкції з використання, відкриває простір для пошуку, стимулює дитячу допитливість, а тому конструкції можуть вдосконалюватися, змінюватися, трансформуватися у будь-що, що необхідно дітям для гри. У нього немає вікових обмежень і діти мають можливість продовжувати займатися цим видом діяльності, ускладнюючи й удосконалюючи свої вміння» .

Дошкільникам подобається працювати з LEGO. LEGO допомагає дітям втілювати у життя свої задуми, будувати й вигадувати, захоплено працюючи й насолоджуючись кінцевим результатом. Вони відчують себе творцями, експериментують і створюють щось нове для себе та своєї гри. Ігри з конструктором довго не набридають дітям, оскільки забезпечують значну варіативність, різноманітність комбінацій. Конструюючи під час занять та самостійної діяльності, вони уявляють, фантазують тощо. Результатом їх конструювання можуть бути як лісові домівки для тварин, будинки для Діда Мороза та Снігуроньки, Санти Клауса та його оленів, хатинка для Баби Яги, піраміди для Фараонів, так і LEGO – ракети для відвідання Космосу, Міжнародні космічні станції, інопланетні кораблі. Діти з задоволенням моделюють чарівних тварин, улюблених та вигаданих казкових героїв. У кожної дитини з'являється можливість створити власний образ колобка або вовка, наділити свого LEGO - казкового героя тими якостями, якими вона забажає. Тут вовк може вийти синього кольору й бути добрим, адже дитина фантазує і втілює власний задум. З новими образами можна створювати новий й оригінальний сюжет, обігравати його в години дозвілля, об'єднуючись, показувати свою виставу одноліткам тощо.

Завдяки різноманіттю деталей, конструктори LEGO дозволяють кожному знайти заняття по душі, створити щось необхідне для гри: дівчата з задоволенням будують казкові замки для лялькових принцес, чарівні будиночки для фей, меблюють кімнати для улюблених ляльок; хлопчики будують ціле місто з гаражами та автозаправними станціями, пожежною частиною чи аеродромом або створюють укріплення для захисту міста від нападників. Машинки, літаки, кораблики, будиночки і замки, всілякі скульптури - і це далеко не повний список того, що можна зібрати з конструкторів LEGO.

Різнорманітність дидактичного матеріалу може викликати і певні труднощі у роботі з ним:

- по-перше, діти мають вивчити назви усіх деталей. Слід враховувати, що дошкільники працюють переважно у командах. При проханні вихованця передати яку-небудь деталь конструктора, незнання її назви уповільнить процес конструювання і ускладнить спілкування з однолітками;
- по-друге, діти мають збирати конструкцію таким чином, щоб вона не розпалася на праву та ліву частину, а скріплювала кожний шар наступним за принципом «цегельної кладки», зі зміщенням. Якщо ж цей матеріал легко засвоївся дошкільниками, можна показати їм «фокус» з нестандартним кріпленням деталей. Загалом варіантів кріплення між собою LEGO-елементів досить багато. Так, наприклад, дві цеглини 2x4 можна скріпити між собою 24 способами, що створює практично необмежені можливості утворення різних типів будівель та ігрових ситуацій;
- по-третє, діти мають вміти враховувати підбір деталей за формою, кольором, величиною. Наприклад, якщо мова йде про механічну конструкцію, важливо прорахувати чітко місце кожної деталі, у іншому випадку зібрана модель не буде

приводитися у рух. Це важливі аспекти, які слід враховувати вихователю в організації роботи з LEGO-конструювання.

КОМП'ЮТЕРНО – ІГРОВИЙ КОМПЛЕКС

Одним із шляхів уведення комп'ютера в навчально-виховний процес є гра (О. Кореганова, Г.Лаврентьева, Т.Поніманська), тому в дошкільних навчальних закладах використання комп'ютера можливе через комп'ютерно-ігровий комплекс, що дозволяє реалізовувати принципи диференційованого та індивідуального підходу до навчання дітей дошкільного віку. Застосування комп'ютерно-ігрового комплексу в системі дошкільного виховання допомагає через гру формувати у дітей психологічну готовність до роботи з обчислювальною технікою у школі.

Комп'ютерно-ігровий комплекс являє собою особливий метод, систему педагогічних умов і новий зміст дитячої діяльності.

Основні принципи: використання комп'ютера дошкільниками не як мета, а як засіб виховання і розвитку творчих здібностей дитини, формування її особистості, збагачення інтелектуальної сфери . Цей комплекс забезпечує найбільш раціональне використання комп'ютерів у дошкільних навчальних закладах та поєднання процесу освоєння персонального комп'ютера з іграми та заняттями. Особливістю його використання є паралельне застосування рухливих ігор, вправ на зняття втоми очей.

Тому комп'ютерно-ігровий комплекс має такі складові: комп'ютерна зала, ігрова зала (включає навчальну зону), спортивний комплекс та кімната релаксації (зона психологічного розвантаження). Завдяки такій комплектації забезпечується раціональне використання комп'ютерів у педагогічному процесі дошкільних навчальних закладів; забезпечується поєднання процесу освоєння персонального комп'ютера з розвивальними та рухливими іграми; включаються заняття фізкультурою, вправи на зняття втоми очей. Окрім того слід враховувати особливості організації навчальної діяльності дошкільників. Основною формою організації навчання має бути заняття, яке проводиться у вигляді бесіди педагога (який має відповідну підготовку) та практичної діяльності на комп'ютері. У ході занять педагог пояснює значення комп'ютера в сучасній Україні та світі, розповідає, як він

використовується у різних сферах життя: в науці, техніці, побуті, охороні здоров'я тощо; узагальнює та збагачує уявлення дітей про використання сучасної обчислювальної техніки. Подає загальні елементарні відомості про сучасні інформаційні та комунікаційні технології, електронну пошту, комп'ютерні мережі та Інтернет. Це дає змогу підготувати дитину до безпосередньої роботи за комп'ютером.

ВИМОГИ ДО ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРА

- *дотримання санітарно-гігієнічних вимог;*
- *правильне оснащення робочого місця;*
- *раціональна робоча поза;*
- *якість відеомонітора;*
- *відповідність використовуваних комп'ютерних програм віку дітей;*
- *проведення фізкультхвилинок та комплексів вправ для очей;*
- *дотримання тривалості роботи на ПК.*

СТЕП - АЕРОБІКА

Степ - аеробіка поступово завоює своє місце у фізичній культурі. Цьому сприяє позитивний емоційний фон занять, обов'язкове музичний супровід, незвичайне поєднання рухів, пов'язаних з незвичайним предметом - платформою. Ефективність степ - аеробіки полягає в комплексному розвитку в дітей рухових якостей у сприятливому впливі на організм людини (опорно - руховий апарат, серцево - судинну, дихальну і нервову системи). Специфіка степ - аеробіки - це поєднання базових вправ з елементами танців різних стилів, тісний зв'язок рухів з музикою і ритмами, висока динамічність і різноманітність рухів і, отже, збагачення рухового досвіду і підвищення культури рухів.

Степ-аеробіка - це оздоровча аеробіка з використанням спеціальної степ - платформи з регульованою висотою. Платформа виготовлена з щільного поліетиленового або дерев'яного каркаса, який витримує навантаження і дозволяє

виконувати кроки, підскоки на і через неї в різних напрямках. У партнерній частині заняття платформу зручно використовувати для розвитку сили. В основі рухів лежать базові кроки аеробіки, танцювальна стилізація вправ. Такі рухи доступні практично всім. Таким чином, в одній групі можуть одночасно займатися люди з різним рівнем підготовки, і фізичне навантаження для кожного буде індивідуальна.

Необхідно дотримуватися правила роботи на степ - платформах, які забезпечують травмобезопасність занять. Ці Правила стосуються висоти платформи, постави, техніки виконання кроку вгору і кроку вниз, рухів рук, музики тощо (див. пам'ятку з техніки безпеки в додатку)

Степ-платформа — це сходи́нка висотою не більше 8 см, шириною 25 см, довжиною 40 см. Вона має бути виготовлена з легкого і міцного матеріалу і обтягнута м'яким дермати́ном.

Основним змістом занять є базові кроки, біг і стрибки, які складають основу класичної аеробіки. Дуже ефективно і різноманітно використання степ - платформ в силовому тренуванні.

Обладнання для степ - аеробіки - це платформа висотою 10 див, шириною 20 див, довжиною 40 см, висота ніжки 7 див., ширина ніжки 4 див. Правила степ - аеробіки спрямовані на збереження і зміцнення опорно-рухового апарату дітей.

Структура заняття і музичний супровід.

✓ Проводити заняття потрібно у добре провітреній залі, заздалегідь розклавши степ-платформи у шаховому порядку для гарного обзору.

✓ Головна умова при проведенні степ-аеробіки — **правильне дозування фізичого навантаження: частота серцевих скорочень не має перевищувати 150- 160 ударів на хвилину.**

Заняття аеробіки має три чітко виражені частини (кожна складається з подчастей).

Перша частина заняття - аеробна розминка (від 4-5 хв.) в музичному темпі 118-120 уд/хв. і попереднього стретчинга тривалістю від 10 до 15 сек. На одну групу м'язів.

Друга частина заняття степ - аеробіки - аеробна частина (15-18 хв.) Це комплекс вправ з поступово зростаючою інтенсивністю і обов'язково поступовим зниженням інтенсивності (темپ рухів сповільнюється). Крім того, включаються силові вправи на основі групи м'язів, незадіяні в попередній роботі.

Третя частина заняття - наступні зниження навантаження. Це повільно виконуються вправи на гнучкість (3-5 хв). Їх мета - збільшення довжини працювала м'язи і прискорення обміну крові.

Структура заняття може мати різні варіанти в утриманні та тривалості як окремих частин, так і всього заняття.

На заняттях фізичної культури лавку - степ можна застосовувати: У вступній частині: ходьба по і між лавками (для формування правильної постави);

При виконанні загальнорозвиваючих вправ під музику: зміцнення дихальної і серцево - судинної системи, розвиток координації рухів;

В основних видах рухів: стрибки, біг тощо;

У рухливих іграх: «Лелеки і жаби», «Бездомний заєць», «День і ніч», «Мисливець і зайці», «Кіт і пташки».

Базові кроки в степ - аеробіки.

Всі кроки в степ - аеробіки діляться на основні - з однієї провідної ноги, і змінні - з чергуванням провідної ноги. Повний цикл основного кроку - від 2 до 4 рахунків, змінного - від 4 до 8 рахунків.

Основні вихідні положення (підходи) в степ - аеробіки.

Стрілками позначено напрямок ніг при підході до платформи.

Основні вихідні положення (підходи) в степ - аеробіки

Позначення при описі: П - права нога, Л - ліва нога.

1. Базовий крок - основний. Підходи - спереду, зверху, з кінця, з боку, з кута.

Виконання: П - вгору, Л - вгору, П - вниз, Л - вниз. Цикл основного кроку (з однієї ноги) - 4 рахунки, змінного кроку (вважається вхід на платформу обома ногами) - 8 рахунків.

2. Приставний крок вгорі - внизу. Підходи - спереду, зверху, з кінця, збоку, з кута.

Виконання: П - наверх, Л - приставити на верху, Л - вниз, П - приставити внизу. Цикл - 4 рахунки.

3. Приставний крок нагорі. Підходи - спереду, зверху, з кінця, збоку, з кута.

Виконання: П - вгору, Л - приставити, Л - вниз, П - вниз; далі з іншої ноги. Цикл - 8 рахунків.

4. Приставний крок внизу. Підходи - спереду, зверху, з кінця, з боку, з кута.

Виконання: П - вгору, Л - вгору, П - вниз, Л - приставити, далі з іншої ноги. Цикл - 8 рахунків.

5. Ві - крок - основний і змінний. Підхід - спереду.

Виконання: П - вгору нарізно, Л - вгору нарізно, П - вниз разом, Л - вниз разом. Цикл - 4-8 рахунків.

6. Крок з підйомом коліна - основний і змінний. Підходи - спереду, зверху, з кінця, збоку, з кута.

Виконання: П - вгору, Л - підняти коліно, Л - вниз, П - вниз. Цикл - 8 рахунків.

7. Різновиди підйому ноги (в бік, навхрест, захльост гомілки).

Виконання змінного і основного кроку з усіх видів підходів.

8. Шаг з поворотом - змінний. Підхід - збоку.

Виконання: П - вгору, Л - вгору по діагоналі, П - вниз з поворотом лівим боком, Л - вниз, приставити до правої. Цикл - 8 рахунків.

9. Через платформу - змінний крок. Підхід - збоку.

Виконання: П - вгору, Л - вгору, П - вниз, з іншого боку платформи, Л - вниз, приставити до правої ноги.

10. Випади. Виконуються на підлозі, на підлогу назад зверху платформи.

11. Крок нарізно наверх - основний і змінний.

12. Крок нарізно вниз - основний і змінний. Підхід - зверху.

Виконання: П - вниз нарізно, Л - вниз нарізно, П - вгору на платформу, Л - вгору на платформу. Цикл - 4-8 рахунків. Підхід - по боках.

Виконання: П - нарізно вгору, Л - нарізно вгору, П - вниз нарізно, Л - вниз нарізно. Цикл - 4-8 рахунків.

13. Переліт - основний і змінний. Підхід - з кінця боком.

Виконання: П - вгору стрибком зміна ніг, Л - стрибком вгору, П - вниз, Л - вниз. Цикл - 4-8 рахунків.

14. Потрійний підйом коліна - основний і змінний. Підходи - спереду, зверху, з кінця, збоку, з кута.

Виконання: П - вгору, Л - вгору коліно, Л - вниз, Л - вгору коліно, Л - вниз, Л - вгору коліно, Л - вниз, П - вниз. Цикл - 8-16 рахунків.

Збільшити інтенсивність заняття степ - аеробіки можна за допомогою збільшення висоти платформи, збільшення темпу музики, в основній частині заняття; збільшення важеля руху; збільшення амплітуди руху.

На заняттях степ - аеробіки можуть застосовуватися жести (візуальні команди), що підвищує організацію занять, їх моторну щільність. Специфічні жести пояснюють напрямок руху, кількість повторень. Допомагає і міміка - кивок головою, усмішка. Наприклад, рух вгору (на платформу) - рука долонею вгору; вперед через платформу - коло рукою над головою і вперед долонею показати напрямок вперед; вниз (із хід з платформи) - рука долонею вниз; кількість повторів - показати 1 або 2,3,4 пальця зігнутою у лікті або піднятою вгору руки; назад - показати зігнутою в лікті рукою, пальці стопи в кулак, великий палець відведений назад і показує напрямок руху; навколо - круговий рух вказівним пальцем над головою; спочатку - відкрита долоня над головою; вліво - (дзеркально) права рука пряма право долонею вперед; увага - дві руки підняті вгору долонями всередину.

Подова умовні сигнали до початку або закінчення фізичних вправ, виконуваних під музику, керівникові треба мати на увазі, що сигнал на початок вправи подається в кінці музичної фази, щоб початок музичної фрази збігалося з початком нової вправи. Закінчення вправи повинно органічно збігатися із закінченням музичного твору або його частини. Невиконання цих умов порушує ритмічну узгодженість рухових дій і знижує ефективність заняття. Складаючи музичні фонограми, необхідно враховувати стать і вік займаються, щоб уникнути небажаного впливу музичних творів на техніку та поведінку займаються. Кожна конкретна програма музичного супроводу становить узгоджено з розгорнутим планом - конспектом заняття. Фонограма записується з урахуванням всіх наростань і спадів інтенсивності запланованої роботи, кількості повторень.

Слід пам'ятати, що різна фізична підготовленість займаються може бути компенсована збільшенням або зменшенням амплітуди рухів.

Різноманітне фізична обладнання та посібники є складовою частиною загальної предметно - ігрового середовища дошкільного навчального закладу. В процесі оптимізації рухової активності дітей правильний підбір і раціональне використання

обладнання сприяє більш повно задовольнити рухові потреби кожної дитини, сприяє формуванню базових умінь і навичок, підвищенню функціональних можливостей дитячого організму, розвитку рухових якостей і здібностей, виховання інтересу до різних видів занять з фізичної культури. Поряд з цим вирішуються завдання, спрямовані на зміцнення здоров'я і гармонійний розвиток дітей, на виховання моральних і волевих якостей, на розвиток багатьох психічних процесів і властивостей особистості.

Предмети фізкультурного та спортивного - ігрового обладнання в дошкільному закладі необхідно підбирати з урахуванням вікових особливостей дітей. Різноманітне обладнання необхідно для оснащення фізкультурних, фізкультурно - музичних, тренажерних залів, басейнів, фізкультурних і групових майданчиків на ділянках дошкільного закладу. Потрібно також подбати про придбання обладнання для спеціалізованих кабінетів, призначених для лікувально - профілактичної та фізкультурно - оздоровчої роботи. Також треба мати вимірювальні прилади які необхідні для проведення діагностики фізичної підготовленості комплексної оцінки рухової активності, визначення фізичного навантаження і функціонального стану організму дитини.

Раціональний підбір фізкультурного та спортивного - ігрового обладнання допоможе забезпечити реалізацію змісту самих різних видів занять з фізичної культури.

Але менш важливо мати необхідний набір обладнання для оптимального забезпечення організованої і самостійної рухової діяльності дітей. Наявність різних видів устаткування і посібників дозволить найбільш раціонально застосовувати їх у різних видах занять, створювати різноманітні варіанти вправ для ранкової гімнастики, рухової розминки, гімнастики після денного сну, рухливих ігор, смуг перешкод і т.д.

Ефективність використання фізкультурного обладнання підвищується при раціональному його розміщенні. Велика частина допомог зазвичай знаходиться в фізкультурних залах. Розстановка посібників залежить від їх призначення. Дрібне фізкультурне обладнання бажано розмістити у секційних шафах.

З метою створення великого простору для рухової діяльності дітей і підтримання їх інтересу до різних посібників важливо більшу частину їх зберігати в додаткових приміщеннях.

Розташовувати обладнанням слід таким чином, щоб діти могли вільно підійти до нього і самостійно користуватися ним. Середина залу повинна бути вільною, щоб на ній можна було розмістити різноманітні предмети.

Фізкультурне обладнання необхідно утримувати в чистоті. Слід передбачити огороження вікон різними ґратами, сітками. При обладнанні фізкультурного залу потрібно пам'ятати і про естетичному оформленні.

У старших вікових групах фізкультурне обладнання та посібники можна розташувати не тільки в фізкультурних залах, але і групових кімнатах.

Необхідний спортивно - ігровий інвентар для розвитку рухової активності: гімнастична лава, гімнастичний набір (обручі, рейки, палиці, підставки, затискачі), палиця гімнастична коротка, скакалка коротка, кеглі, мішечок із вантажем, м'яч обтяжений.

Величезне значення для оздоровлення та розвитку дітей має оснащення території дошкільного закладу спортивно - ігровим обладнанням.

В даний час існує велика різноманітність фізкультурного та ігрового обладнання для дитячих садків.

***СТЕП-АЕРОБІКОЮ ЗАЙМАЄМОСЬ –
ЗДОРОВ'Я КРАЩЕ МАЄМО***

ТЕХНОЛОГІЯ «ВЧИМОСЯ ФАНТАЗУВАТИ»

Автор – Н.Єгоров

Чим краще розвинуті органи сприйняття, тим краще дитина отримує інформацію про навколишнє середовище, про конкретні об'єкти, про все те, що збагачує її особистий досвід. Ось чому головне завдання даної програми – розвиток сприйняття органів чуття. Саме тому так важливо навчати дитину-дошкільника багатосенсорності. Вміння користуватися усіма каналами сприйняття і навчання стратегії мислення є тим фундаментом, на якому в майбутньому буде базуватися будь-яке навчання. Від цього вміння залежить також можливість подолання важких ситуацій. Програмою передбачені творчі домашні завдання, розраховані на спільну діяльність дітей і батьків (дитина розповідає – батьки записують). Це чудово впливає на відносини у сім'ї. Завдання розподілені на групи (пори року): зима, весна, літо, осінь. Кожна група завдань складається з таких:

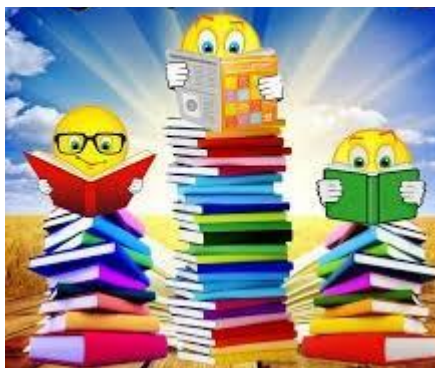

1. Гра з використанням предметних карток.

2. Самостійне придумування та обговорення казки.
3. Розповідь-фантазія на вільну тему.
4. Психогімнастика.
5. Малюнок-ілюстрація до казки чи оповідання.
6. Відгадування загадок придуманих дітьми.
7. Домашнє завдання – розповіді батькам самостійно придуманої історії від імені казкового персонажа. Завдання батькам – записати розповідь у зошит.

МЕТОДИЧНА СКРИНЯ

ПЕДАГОГІЧНА ПОРАДНЯ ПО ВИКОРИСТАННЮ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ

У побудові дидактичної моделі педагогічної роботи важливо опиратися на наявні у дітей знання, а не нав'язувані їм готової інформації згідно наших програм та планів. Поняття «розум» та «інформованість» не є тотожними.

Великий обсяг інформації отримуваної в готовому вигляді дитиною не обробляється, а лише підштовхує її до «інтелектуального споживацтва». Дитина при репродуктивному способі навчання отримує досвід набуття знань без зусиль, в готовому вигляді. І не отримує досвіду здобуття знань самостійно в ході використання вже набутих нею знань. Завдяки розмірковуванню, порівнянню та аналізуванню.

Крім того, науковці стверджують, що якщо ми чуємо - засвоюємо лише 15 % знань, якщо бачимо - 35%, а якщо пробуємо - до 90% інформації. При репродуктивному способі навчання у дитини розвивається лише пам'ять - і то зазвичай лише короткочасна. А при проблемному способі навчання - весь арсенал мислительних операцій.

Беручи до уваги вищевикладене, перехід до новітніх технологій навчання дітей є неминучим. Тому що потік інформації з кожним роком збільшується у геометричній прогресії. І ми не можемо вже дати усю інформацію дітям. А значить, маємо лише навчити дитину здобувати нові знання за допомогою мислення та сучасних методів навчання - комп'ютера, телевізора, книг тощо.

Принцип спільних проектів - допомогти дітям відчувати життєву потребу в знаннях, як умову їхньої життєдіяльності. Мотивація дитячої діяльності має бути для них зрозумілою.

Принцип партнерства - не «над», а «разом» Головне завдання вихователя не «вкласти в голови» а навчити. Якщо вихователь - лектор, віщун - це монологічний тип навчальної комунікації. А вона має бути на сучасному етапі діалогічною. Вихователь і діти - партнери. Вихователь допомагає дітям опанувати спосіб інтелектуальних та інших дій.

Принцип активної участі кожного у спільній справі. Задовольняючись загальним позитивним результатом, педагоги подекуди ігнорують той факт, що досягається цей результат завдяки активності малої частки групи дітей. Інші - пасивно спостерігають. Потрібно так організувати навчальний процес, щоб кожній дитині знайшлося посильне завдання і щоб успіх залежав від усіх.

Принцип активного залучення сім'ї до освітнього процесу в дошкільному закладі.

Педагогічна культура великої кількості батьків залишається на дуже невисокому рівні. Активно залучаючи батьків до участі в навчальному процесі, вихователі мають змогу в толерантній формі надати рекомендації яким чином треба вчити малят. Це можна зробити у вигляді проведення «днів відкритих дверей». Проведення родинних свят, вікторин, конкурсів, виставок та розваг. А також підготовки дітей вдома до заняття в дошкільному закладі, коли вихователь в садку ставить завдання і діти з батьками ввечорі мають «здобути знання» про життя тварин на Півночі, наприклад. Кожна дитина про якусь одну тварину. А на завтра - діти приходять до дитячого садка і розповідають один одному про те, що дізналися. А вихователь, тільки доповнює їх відомості та систематизує їх. Допомагає складно розповісти про те, що діти дізналися.

Використання знайомих нам інноваційних технологій не є протиставленням тому, що ми робили раніше. Елементи цих досвідів мають доповнити та удосконалити процес навчання дітей і сприяти підвищенню ефективності навчання дошкільнят. Ми повинні пам'ятати, що передовий досвід - це не є догма, а лише підказка в якому напрямку ми можемо рухатися у справі удосконалення навчального процесу.

І нормально, коли у одного вихователя краще виходить використання одного досвіду, а у іншого - іншого досвіду. А третій вихователь - досвідчений та творчий - лише отримує поштовх до власної творчості та створення власного досвіду чи технології.

Навчальний процес, як і вся діяльність педагога - це щоденна творчість та знаходження нових методів впливу на дитину. Грамотний та творчо налаштований педагог завжди знайде можливість на базі традиційних методів навчання, які роками давали йому високі показники знань дітей, знайти шляхи підвищення ефективності своєї роботи завдяки використанню новітніх технологій, досвідів та методів в роботі.

СЕМІНАР- ПРАКТИКУМ «ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Мета:

- актуалізувати й розширювати знання педагогів щодо використання інноваційних педагогічних технологій у дошкільній освіті
- формувати в педагогів теоретичні знання, практичні вміння й навички використання інноваційних методів і прийомів у педагогічній діяльності
- допомогти педагогам зорієнтуватися у способах упровадження конкретних педагогічних технологій у освітній процес
- сприяти формуванню методичної культури педагогів, стимулювати їхню творчу активність.

План

Форма роботи	Зміст роботи
Організаційна частина	
Вступне слово вихователя-методиста	Вітання учасників семінару та налаштування їх на співпрацю
Теоретична частина	
Вправа «Асоціативний ряд»	Добирання слів-асоціацій до терміна «інновація»
Вправа «Читання по колу»	Визначення терміна «педагогічна технологія»
Виступ практичного психолога «Впровадження інноваційних технологій: «за» чи «проти»	Аналізування готовності педагогів до інноваційної діяльності
Практична частина	

Метод «Карусель»	Обговорення теми «Творчий потенціал педагога — важливий чинник сучасного освітнього процесу» (робота в групах)
Вправа «Активне слухання»	Презентація педагогічних технологій членами творчої групи
Вправа «Тематична піраміда»	Презентація орієнтовного перспективного планування впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес на місяць для кожної вікової групи
Робота в групах	Обігравання реалізації завдань педагогічних технологій, визначених до впровадження в практику роботи
Підсумки	
Вправа «Трибуна вільних думок»	Рефлексія
Домашнє завдання	

ХІД :

Вихователь-методист вітається з колегами, оголошує тему й мету засідання.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА

Вихователь-методист: Шановні колеги! Запрошую всіх вас взяти участь в установчому засіданні творчої групи, яке ми назвали «Школа нового досвіду». Сьогодні ми поговоримо про впровадження інноваційних педагогічних технологій у освітній процес дошкільного навчального закладу.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Вихователь-методист: Для початку розглянемо терміни «інновація» та «педагогічна технологія».

Вправа «Асоціативний ряд»

Мета:

дати визначення терміну «інновація»;

розвивати вміння логічно й послідовно висловлювати свої думки.

Вихователь-методист: Колеги, пропоную вам дібрати асоціативний ряд до терміна «інновація». Для кожної з вас ми підготували аркуш паперу, на якому записане слово «інновація». Вашим завданням є записати напроти кожної літери ті слова, що асоціюються у вас із поняттям «інновація». Літери, що утворюють вертикальний стовпчик, мають бути початковими літерами для утворених вами слів.

I _____

H _____

H _____

О _____
В _____
А _____
Ц _____
І _____
Я _____

Висновок. Отже, на вашу думку, інновація — це... (узагальнення відповідей педагогів).

Вихователь-методист: Звернімося до наукового обґрунтування цього терміна. У багатьох словниках поняття «інновація» трактують як «новинка, нововведення». Інновація в освіті, за визначенням окремих науковців, — це цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог.

Вправа «Читання по колу»

Мета:

ознайомити педагогів з визначеннями терміна «педагогічна технологія», запропонованими різними авторами;

сформулювати узагальнене визначення терміна «педагогічна технологія».

Вихователь-методист: Термін «педагогічна технологія» вперше вжив у 1886 році англієць Джеймс Саллі. У науковій психолого-педагогічній літературі подано біля 300 тлумачень терміна «педагогічна технологія». Пропоную ознайомитися з окремими з них.

Педагоги опрацьовують методом «читання по колу» картки, що містять визначення поняття «педагогічна технологія», запропоновані різними авторами.

Висновок. Отже, педагогічна технологія відповідає на запитання «як?», «у який спосіб?» (за допомогою яких методів, прийомів, засобів) досягти поставленої педагогічної мети, визначає порядок використання різних моделей навчання.

Вихователь-методист: Модернізація змісту дошкільної освіти зумовлена Національною доктриною розвитку освіти в Україні, Законом України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III, Законом України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 № 2402-III, Положенням про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженим наказом МОН від 07.11.2000 № 522. Якісно нова система формування особистості будується на індивідуальному стилі педагогічної діяльності та передбачає застосування гнучких форм професійного вдосконалення. А впровадження інноваційних педагогічних технологій у освітній процес дасть змогу уникнути зайвих труднощів під час засвоєння дітьми знань та вмінь, визначених Державним стандартом дошкільної освіти, цікаво і змістовно вибудовувати освітню взаємодію дорослих з дітьми, плекати розум, душу й тіло кожної дитини. Впровадження інноваційних педагогічних технологій є специфічним і доволі складним процесом, що потребує від педагогів особливих знань, навичок та здібностей. Тому

перш ніж упроваджувати ту чи ту педагогічну технологію в освітній процес нашого дошкільного закладу, практичний психолог провів дослідження. Метою дослідження було з'ясувати ставлення педагогічного колективу та окремих педагогів до ідеї впровадження інноваційних технологій у практику роботи дошкільного закладу, а також виявити інноваційний потенціал кожного педагога. Тож пропоную прослухати виступ практичного психолога стосовно результатів дослідження.

Виступ практичного психолога

«Впровадження інноваційних технологій: «за» чи «проти»

Практичний психолог: Як відомо, будь-яке нововведення проходить відповідні етапи — від зародження потреби в ньому до його впровадження й тривалого використання. На жаль, не всі педагоги однаково позитивно сприймають нововведення. Саме тому, перш ніж упроваджувати нововведення, варто з'ясувати рівень готовності педагогів до інноваційної діяльності. Під час упровадження інновацій у певної категорії педагогів виникають психологічні бар'єри, і це є нормою.

Психологічні бар'єри виникають, коли необхідно:

- відійти від звичних методів, прийомів та засобів освітньої роботи;
- вийти за межі стереотипів;
- прийняти та творчо переосмислити точку зору, що кардинально не збігається з власною.

Для подолання психологічних бар'єрів, які заважають ефективній роботі педагогів, необхідно пропонувати їм якомога більше інформації, не обмежувати творчу діяльність, дати час адаптуватися до змін. Також **науковці рекомендують проводити** анкетування, психолого-педагогічні тренінги, семінари, інтерактивні ігри тощо.

У проведеному нами анкетуванні з теми «Впровадження інноваційних технологій: «за» і «проти» взяли участь 14 педагогів. Серед них п'ять досвідчених педагогів, які мають стаж роботи більше 10 років, і 9 педагогів, педагогічний стаж яких становить менше п'яти років. Заповнюючи анкети, всі педагогічні працівники зазначили, що адміністрація дошкільного закладу стимулює та не обмежує їхню творчу діяльність, надає методичну допомогу. На думку педагогів, інноваційна діяльність — це впровадження нових цікавих методів, використання оригінальних прийомів у роботі з дітьми. Це особливий вид творчої діяльності, спрямований на оновлення системи освіти.

Педагоги дають правильне визначення поняття «інноваційна діяльність», знають, які документи регламентують упровадження інновацій. За результатами анкетування педагогів умовно можна об'єднати у дві групи. Перша група (71%) — ті, хто виявив бажання застосовувати у своїй роботі інноваційні технології; друга група (29%) — це педагоги, які перебувають на етапі дослідження інновацій. Наявність цих двох груп є цілком нормальним явищем, що характеризує рівень готовності педагогів до інноваційних змін. У структурі професійно спрямованої особистості педагога готовність до інноваційної діяльності є показником його здатності нетрадиційно розв'язувати актуальні для особистісно орієнтованої освіти проблеми.

Результати анкетування вказують на **високий інноваційний потенціал** більшості педагогів нашого дошкільного закладу, про що свідчать:

здатність творчо втілювати нові ідеї — свобода дій і незалежність у використанні конкретних методик, нове розуміння цінностей освіти й виховання, прагнення до змін та моделювання експериментальних систем;

високий культурно-естетичний рівень, освіченість, всебічність інтересів; здатність по-новому розуміти і сприймати різні ідеї, думки, педагогічні напрями й течії.

З огляду на високий рівень готовності педагогічного колективу до впровадження інноваційних технологій, управління інноваційними процесами в дошкільному закладі передусім буде спрямоване на стимулювання й мотивацію педагогів до реалізації інноваційних перетворень.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Вихователь-методист: Ми з'ясували, що сутнісною характеристикою інноваційного процесу є творчість педагога. Тож пропоную обговорити тему «Творчий потенціал педагога — важливий чинник сучасного освітнього процесу». Для виконання цього завдання прошу вас об'єднатися в чотири групи відповідно до кольору ваших бейджів та зайняти свої місця біля мольберта з відповідною кольоровою позначкою.

Педагоги об'єднуються в групи і займають свої місця.

Метод «Карусель»

Мета:

допомогти педагогам усвідомити наявність проблемних зон у особистісній та професійній сферах;

сприяти підвищенню мотивації до саморозвитку та самореалізації.

Вихователь-методист: Тож пропоную кожній із груп виконати завдання:

- *I група* — назвіть основні риси творчого педагога;
 - *II група* — назвіть перешкоди, які виникають на шляху творчого педагога;
 - *III група* — дайте відповідь на запитання «Що спонукає педагога до творчості?»;
 - *IV група* — наведіть приклади проявів творчості в діяльності педагога.
- Педагоги спочатку обговорюють завдання в групах, відтак, рухаючись по колу від мольберта до мольберта, доповнюють відповіді кожної з груп.*

Висновок. Отже, багатогранність педагогічної діяльності творчих педагогів є чинником, що відкриває простір для використання багатьох інноваційних педагогічних технологій.

Вправа «Активне слухання»

Мета:

розвивати навички активного слухання, сприймання й засвоєння нової інформації;

формуванню вміння стисло фіксувати почуте, виокремлюючи головні ідеї.

Вихователь-методист: Щоб бути активними слухачами, пропоную під час виступів ваших колег скористатися бланками «Карта-характеристика інновації», що знаходяться на столах, та занотувати в них основну інформацію щодо впровадження педагогічних технологій в практику роботи, а саме: назву технології, її автора, суть, засоби впровадження.

Члени творчої групи презентують присутнім педагогічні технології, що упроваджуватимуться в практику роботи:

Технологія розвитку творчої особистості — ТРВЗ (за Генріхом Альтшуллером).

Школа ейдетики (автори Ігор Матюгін, Євген Антощук).

Використання інтелектуальних карт та коректурних таблиць за методикою Наталі Гавриш.

*Навчання дітей розповідання за схемами
за методикою Катерини Крутій, Олександр Білан.*

Вправа «Тематична піраміда»

Вихователь-методист: Пропоную об'єднатися в групи, витягнувши картки-назви педагогічних технологій (*педагоги об'єднуються в групи*). У кожної групи на столі є опорна схема «тематичної піраміди».

Кожна група має заповнити «тематичну піраміду», вписавши в опорну схему основні концептуальні блоки обраної педагогічної технології, а саме:

в основі піраміди — принципи інноваційної технології, її назва;

посередині — засоби навчання, за допомогою яких можливо досягти педагогічної мети технології;

у вершині — педагогічна мета, запланований результат упровадження інновації.

Висновок. Отже, маршрут нашого дошкільного закладу у цьому навчальному році до поліпшення освітнього процесу шляхом інноваційної діяльності виглядає так: (зачитує кожен «тематичну піраміду» з вершини до основи: до розвитку... особистості дошкільника, завдяки використанню..., шляхом впровадження... (назва технології)).

Щоб педагогічна технологія належно спрацювала на практиці, треба забезпечити відповідний методичний супровід. Тому творча група працюватиме над орієнтовним перспективним плануванням упровадження означених інноваційних педагогічних технологій у освітній процес дошкільного закладу помісячно для кожної вікової групи.

Згідно з лексичними темами тижня, за якими працює наш дошкільний заклад, були визначені методи, прийоми, засоби вищезазначених педагогічних технологій та прописані види і форми роботи з дітьми, в яких можна застосовувати їх протягом дня. Пропоную членам творчої групи на практиці відпрацювати запропоновані на вересень види роботи.

Робота в групах

Вихователь-методист: Пропоную обіграти дидактичні ігри, вправи, завдання педагогічних технологій:

- моделювання фрагмента казки «Ріпка» в обробці Івана Франка у молодшій групі за допомогою різноколірних кругів;
- вправа для дітей старшої групи «Асоціативний ланцюжок» з використанням іграшок;
- дидактична гра «Ми — пекарі» для середнього та старшого дошкільного віку (винайдення власного рецепта хліба за допомогою методу морфологічного аналізу);
- інтелектуально-мовленнєві завдання до коректурної таблиці «Моя Україна».

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ

Вправа «Трибуна вільних думок»

Мета:

- підбити підсумки засідання;
- поліпшити емоційний настрій учасників;
- підвищити мотивацію до рефлексії.

Запитання для обговорення з педагогами:

- Яка педагогічна технологія вас найбільше зацікавила?
- Де можна застосувати набуті вами знання?
- Які інноваційні ідеї будете використовувати на практиці?
- Які знання, вміння й навички вам слід удосконалити, щоб застосувати отримані рекомендації на практиці?
- Які нові терміни ви сьогодні запам'ятали?

Домашнє завдання:

- вихователям — вивчити матеріали, запропоновані творчою групою, внести пропозиції до наступного засідання;
- творчій групі — розробити орієнтовне перспективне планування впровадження педагогічних технологій в освітній процес на жовтень.

Приклад оформлення Карти характеристики інновації

Карта-характеристика інновації за методикою Наталі Гавриш «Використання інтелектуальних карт та коректурних таблиць»

Інноватор: Жадик Світлана Олександрівна, 1976 р. н., вища освіта, вихователь молодшої групи, пед. стаж — 5 років, користувач, розробник.

Проблема, актуальність обраної теми: впровадження педагогічної технології Наталі Гавриш з використання інтелектуальних карт та коректурних таблиць у освітній процес.

Мета:

освоїти педагогічну технологію Наталі Гавриш;
розробити —

орієнтовне перспективне планування впровадження педагогічної технології в освітній процес;

інтелектуальні карти та коректурні таблиці відповідно до лексичних тем планування освітнього процесу.

Сутність інновації (завдання): розподілити методи, прийоми, засоби технології Наталі Гавриш згідно з лексичними темами й прописати види та форми роботи з дітьми, в яких можна застосовувати їх протягом дня.

Засоби педагогічної технології: інтелектуальні карти, коректурні таблиці, інтелектуально-мовленнєві завдання, дидактичні ігри, вправи.

Прогнозований результат: упровадження технології Наталі Гавриш у освітній процес дасть змогу полегшити педагогам процес планування та сприятиме формуванню у дітей цілісної картини світу.

Класифікація інновацій у сфері застосування знань (необхідне підкреслити): управління, дидактика, психологія, методика, соціологія, гігієна, валеологія.

Нововведення пройшло стадії (необхідне підкреслити):

формулювання ідеї;

формулювання мети;

розроблення;

освоєння на стадії дослідного впровадження або експерименту;

поширення, дифузії (багаторазового повторення).

Нововведення пройшло експериментальну перевірку (необхідне підкреслити):

одноразову;

багаторазову.

Характер інноваційного процесу (необхідне підкреслити):

констатувальний, формувальний, уточнювальний;

активний (виробничий, лабораторний) або пасивний (експериментальне спостереження).

Експертний контроль здійснюють (необхідне підкреслити):

фахівці;

громадськість;
самоконтроль.

Перешкоди на шляху розроблення та впровадження: _____

Які проблеми ще необхідно розв'язати? __

Особливі зауваження з урахуванням альтернативних пропозицій _____

Оцінка інновації _____

**Тема: “ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ”**

Порядок денний

1. Використання інноваційних технологій в ЗДО

Директор-----

2. Інформація за результатами вивчення та аналізу використання інновацій в ЗДО
(аналітична довідка)

Вихователь-методист-----

3. Підвищення ефективності освітнього процесу шляхом упровадження інноваційних освітніх технологій
вихователь (презентація)

4. Впроваджуємо інновації в освіту(з досвіду роботи) вихователь

5. Прес-конференція « За і Проти».

Виставка доробок інноваційних технологій

Вихователь-методист

ДОВІДКА

про організацію інноваційної діяльності в ЗДО

Відповідно до плану роботи ЗДО на навчальний рік протягом листопада вивчалось питання «Організація інноваційної діяльності та використання інноваційних технологій у освітній діяльності з дітьми дошкільного віку».

Метою вивчення було з'ясувати стан матеріально-технічного забезпечення, методичної роботи з педагогічними кадрами, аналітико-контрольної діяльності, ведення ділової документації, просвітницької роботи серед батьків щодо організації інноваційної діяльності в дошкільному закладі.

У своїй роботі адміністрація закладу керується Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Положенням про здійснення інноваційної діяльності, затвердженого наказом МОН України від 07.11.2000 № 522 та листами МОН, що мають інструктивно - методичний характер.

Педагоги закладу чітко усвідомлюють, що в умовах сьогодення ефективно вирішення пріоритетних завдань виховання, навчання та розвитку дітей неможливе

без пошуку оптимальних форм організації освітнього процесу, використання передового педагогічного досвіду, а також здійснення інноваційної діяльності.

Аналіз вивчення даного питання свідчить, що організація інноваційної діяльності у закладі знаходиться на контролі адміністрації.

Так, у ЗДО на педагогічних радах розглядалися такі питання:

– «Формування патріотичних почуттів та національної свідомості засобами музейної педагогіки» протокол (№2 від 28.11.20--р.)

« Вдосконалення фізичного розвитку дітей та зміцнення їх здоров'я в умовах ДНЗ» (протокол №3 26.02.20--)

– «Національно-патріотичне виховання у творах С.Русової та В.О.Сухомлинського» (№2 від 28.11.20--р.).

Організація інноваційної діяльності висвітлювалася на семінарах-практикумах:

«Використання ІКТ» (16.05.2018), майстер-клас « Кольорова феєрія весни»(нетрадиційна техніка малювання) -23.05.20--.

Теоретичний семінар « Патріотичне виховання засобами інтегрованої освіти»(19.12.20--),круглий стіл « Здоров'язберігаючі освітні технології» (17.07.20--)

«Розглядалося на консультаціях з педпрацівниками:

«Інноваційні підходи до ігрової взаємодії дітей старшого дошкільного віку»(09.01.20--)

З 20-- навчального року творча група працювала за темою «Використання інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі ЗДО», членами якої були досвідчені, творчі педагоги закладу.

У 20-- році практичний психолог. почала опрацьовувати та розробляти систему занять з використанням інноваційної технології «Кінетичний пісок». Кінетичний пісок – це новий чудовий винахід, який має більш виховний і освітній ефект, у порівнянні зі стандартними формами виховання, допомагає створити психоемоційний комфорт та покликаний задіяти дитячу креативність.

На особливу увагу заслуговує впровадження педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського вихователем Валах Л.П. Педагог розробила серію конспектів занять для дітей віком від 3 до 6 років за гуманістичними ідеями В. Сухомлинського, дібрала казки для використання їх на заняттях та у вільний час, II половину дня .

Також на увагу заслуговує впровадження вихователем Паляницею С.В. використання елементів технології за М. Монтессорі . Педагог облаштувала ігровий осередок так, щоб діти могли абсолютно вільно і самостійно діяти. Розробила розвиваючі ігри: «Кольорові віконечка», «Захочай мишку», «Залатай килимок», «Одягни ляльку», що допомагають малюкам опанувати всім спектром знань про світ. Ці матеріали вимагають мінімального втручання дорослого в процес навчання.

Вихователі середньої групи ----- та старшої групи -----,у освітній діяльності використовують інноваційну технологію « Казкотерапія» -казка є засобом розвитку творчої особистості. Створили куточки Казки, підібрали матеріал для ігор драматизацій, театральних ігор, розробили дидактичні ігри тощо. Розробили систему занять та упорядкували досвід роботи з даної теми.

Вихователь групи раннього віку -----, в освітньому процесі з дітьми 2-го року життя використовує освітню технологію «Піскотерапія», підбрала обладнання, створила розвивальне середовище, розробила комплекс занять, поради, консультації для педагогів і батьків.

Вихователь логопедичної групи -----, використовує під час планування занять з лексично-граматичної роботи з дітьми логопедичної групи картки схеми-моделі (автор Катерина Крутій), на розвиток у дітей словесно-логічного мислення, формування у них умінь користуватися основними логічними прийомами і операціями .

Вихователь старшої групи ----- опрацьовує інноваційну технологію бельгійського математика «Палички Кюїзенера» для засвоєння елементарних математичних уявлень, що розвиватимуть творчі здібності, уяву, фантазію, здатність до моделювання і конструювання.

Проте, аналіз роботи щодо організації інноваційної діяльності в дошкільному закладі показує, що разом з позитивними результатами, є і недоліки, які потребують подальшого вирішення. Не всі педагоги усвідомили важливість використання інноваційних технологій в освітньому процесі. Заняття будуються традиційно, за шаблоном, без задіяння жодної цікавої інноваційної технології. З огляду на вищезазначене, надаються пропозиції:

1.1.Інструктору з фізичної культури ----- впорядкувати теоретичний та практичний матеріал з використання футбол-гімнастики в фізкультурно-оздоровчій роботі закладу, розробити систему комплексів використання даної технології на заняттях з фізичної культури

до 16.01.20--

1.2.Вихователям, які працюють над впровадженням в освітній процес інноваційних технологій упорядкувати матеріал, дидактику, обладнання обраних технологій. Прописувати використання технології в перспективних планах

до 16.01.20--

1.3. Вихователям всіх вікових груп :опрацювати та обрати оптимальний варіант (відповідно до віку дитини) впровадження музейної педагогіки до освітнього середовища групи

до 16.01.20--

1.2. Вихователям ----- впорядкувати та додати до власних досвідів роботи сучасні технології освітньої діяльності за вибором

до 16.01.20—

1.3.Вчителям-логопедам переглянути використання інноваційних технологій на розвиток мовлення дітей дошкільного віку та створити банк даних технологій для ознайомлення і використання їх в освітній діяльності на методкабінет молодих педагогів

Вихователь-методист-----

ЗРАЗОК АНАЛІТИЧНОЇ ДОВІДКИ

ТЕМАТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ «ВИЗНАЧЕННЯ СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДИК В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІЙ РОБОТІ В ЗДО»

Згідно з Законом України «Про освіту» розвиток освіти повинен базуватися на використанні нових прогресивних концепцій, впровадженні в навчально-виховний процес дошкільного закладу сучасних педагогічних технологій, науково-методичних досягнень, та на відмові від авторитарної педагогіки.

З метою визначення стану використання та впровадження інноваційних технологій та методик в навчально-виховній роботі в дошкільному закладі з 15.02.16 по 26.02.-- року в ЗДО була проведена тематичне вивчення

Перевіркою встановлено, що в педагоги розвивають пізнавальні якості дошкільника, їх життєву компетентність у різних соціальних інституціях, використовуючи засоби передових педагогічних технологій. В кожній групі створено предметно-розвивальне середовище, умови для організації педагогічного процесу щодо впровадження та використання в навчально-виховній роботі інноваційних технологій та методик.

Для створення сучасного інноваційного простору педагогічний колектив втілює в практичну діяльність такі інноваційні технології:

- ТРВЗ (Г.С. Альтшуллер);
- Методика використання схем-моделей у лексично-граматичній роботі (автор Крутій К.);
- Барви натхнення (Л. Шульга);
- Ейдетика в дитячому садку (І.Ю. Матюгіна);
- Розвиток дрібної моторики рук у дітей раннього віку на основі дидактичних ігор за методикою М.Монтесорі;
- Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей (М.Єфименка);
- Дитяче дослідження, як метод навчання дошкільників (А. Савенко);
- Пізнавати світ розумом і серцем (В.Сухомлинського);
- Казкотерапія (К. Єгорушкіна).

На основі переглянутих занять з різних розділів програми:

I молодша група «-----» — Комплексне заняття «Їдемо до бабусі» (Розвиток дрібної моторики рук у дітей раннього віку за методикою М.Монтесорі) (вихователь ----- 26.02.--);

II молодша група «-----» — Мовленнєвий розвиток «Завітаймо до «Рукавички» (З використанням казкотерапії К.Єгорушкіна) (вихователь ----- 22.02.--);

II молодша група «-----» — Ознайомлення з навколишнім «Дитсадок -веселий дім» (З використанням ейдетики І.Ю Матюгіна) (вихователь ----- 25.02.--);

Середня група «-----» — Ознайомлення з навколишнім «Казочки хмаринок» (З використанням інноваційної технології О.І. Білан, К.Крутій «Методика навчання дітей описовим розповідям за ілюстраціями) (вихователь ----- 18.02.--);

Середня група «-----» — Ознайомлення з навколишнім «Подорож з Краплинкою» (Дитяче дослідження, як метод навчання старших дошкільників (О.І.Савенков) (вихователь ----- 26.02.20);

Середня група «-----» — Мовленнєвого розвитку «Подорож по казках» (З використанням інноваційної технології О.І.Білан, К.Крутій «Навчання дітей розповіданням за схемою) (вихователь ----- 22.02.--);

Старша група «-----» — Художня література «Лабіринти Снігової королеви» (З використанням спадщини В.О. Сухомлинського) (вихователь ----- 25.02.--);

Старша група «-----» — Малювання «Розфарбуй світ, сонечко!» (Л.Шульга «Барви натхнення») (вихователь ----- 02.--);

Старша група «-----» — Ознайомлення з навколишнім «Подорож краплинки» (З використанням спадщини В.О. Сухомлинського) (вихователь ----- 18.02.--);

Старша група «-----» — Фізичного виховання «Зірочки — танцівниці» (З використанням методики М.Єфименка) (інструктор з фізкультури ----- 19.02.--).
Можна зробити висновок, що вихователі використовують різні методи і прийоми, для впровадження на реалізацію змісту і досягнення мети різнорівневого і різнопрофільного навчання.

Моніторинг результативності в навчально–виховній роботі інноваційних технологій та методик, які зорієнтовані на використання інноваційних технологій в навчально-виховній роботі в дошкільному навчальному закладі свідчить про збільшення показників компетентності особистості, визначених відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти та освітньої програми «Українське довкілля». Діти впевнені у власних силах, творчо використовують набутий досвід.

Перевіркою встановлено, що педагогічний колектив створює належні умови для використання та впровадження інноваційних технологій та методик в навчально-виховній роботі в дошкільному навчальному закладі.

Вихователь – методист-----

ВИСНОВОК

В процесі вивчення інноваційних технологій можна переконатися, що учбовий процес усім своїм змістом, організацією, характером діяльності педагога спрямований не лише на озброєння дітей знаннями, але і на їх різнобічне виховання.

Багато років дошкільна освіта була орієнтована на забезпеченні пізнавального розвитку дітей. Проте призначення дошкільного віку полягає не тільки в оволодінні дитиною знань, а в становленні базових властивостей його особи.

Основним пріоритетом сьогодні виступає особово-орієнтована взаємодія педагога з дитиною: прийняття і підтримка його індивідуальності, інтересів, потреб, розвиток, творчих здібностей і турбота про його емоційне благополуччя.

Роботу можна умовно розділити на три напрями:

- 1) Упевненість в собі;
- 2) Почуття, бажання, погляди;
- 3) Соціальних навички.

Нам необхідно постійно підтримувати кожну дитину в різних ситуаціях - як успіху, так і невдачі. Іншими словами, у будь-якому разі дорослі повинні допомагати дитині повірити у свої сили.

Упевненість в собі є важливою якістю особи людини. Воно дозволяє мати і обстоювати власну думку, довіряти собі і своїм почуттям. Дуже важливо, щоб почуття упевненості в собі складалося у людини з самого раннього віку.

Відомо, що будь-яка професійна діяльність педагога може бути по справжньому результативною лише у тому випадку, якщо батьки є його активними помічниками і однодумцями.

Більше того, взаємодія у вихованні і навчанні дітей в дитячому саду і сім'ї є неодмінною умовою соціально-емоційного розвитку дитини.

Виховання базується на позитивних прикладах в поведінку дорослих. Тому педагогам дошкільних установ необхідно не лише враховувати це самим, але і приділяти увагу роботі з батьками.

Тому перед педагогами стоїть особливе завдання - зацікавити батьків, залучити їх в життя дитячого саду. Зробити їх союзниками у своїй роботі. Батьків треба постійно тримати в курсі подій, створювати можливості для ознайомлення з результатами. У групах є присутніми різні форми визначення активності батьків.

У своїй роботі слід уникати таких неефективних способів педагогічного впливу, як довгі настанови і моралі, які часто дають зворотній ефект.

Доцільно заздалегідь продумувати позитивні способи дії, які повинні витіснити прямі заборони і нарікання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Біла К.Ю. Інноваційна діяльність в ДНЗ: Методичний посібник. - М: ТЦ Сфера, 2005.
2. Волобуєва Л.М. Робота старшого вихователя ДНЗ з педагогами. - М: ТЦ Сфера, 2009.
3. Виноградова Н.А., Панкова О.П. Освітні проекти в дитячому саду. Посібник для вихователів. М.: Айріс-прес, 2008.
4. Гін С. В. Заняття з ТРВЗ у дитячому садку: посібник для педагогів дошкільних установ: 3-е изд. - Мінськ: ИВЦ Мінфіну, 2007.
5. Є.С. Євдокимова «Технологія проектування в ДНЗ»: Творчий Центр " Сфера, Москва 2006
6. В.М. Журавльова Проектна діяльність старших дошкільників, Волгоград: Учитель, 2009
7. Іванова Н. В. Уява і творчість дітей. //Дошкільне виховання. - 2005. - №10.
8. Казакова Т. Р. Розвивайте у дошкільників творчість (конспекти занять малюванням, ліпленням, аплікацією). Посібник для вихователів дитячого саду. - М: Просвітництво, 2003.
9. Кисельова К.С. та ін Проектний метод у діяльності дошкільного закладу: - М.: АРКТИ, 2003.
10. Корзун А.В. Весела дидактика: використання Елементів ТРВЗ і РТВ в роботі з дошкільниками. - Мн.:, 2010р
11. Корзун А.В. Елементи ТРВЗ і РТВ в роботі з дошкільниками. Мн.: Університетська, 2000.
12. Прохорова Л.М. Досвід методичної роботи в ДНЗ з розвитку креативності дошкільників. - М.: «5 за знання», 2007
13. Малювання з дітьми дошкільного віку: Нетрадиційні техніки, планування, конспекти занять. /Під ред. Р.Г. Казакової. - М: ТЦ Сфера, 2005. - (серія «Разом з дітьми»).
14. Хазратова Н. Ст. Проблема вимірювання креативності дітей 3-5-річного віку. //Індивідуальність і здібності. - М. 2004
15. Художня творчість і дитина. /Під. ред. Н. А. Ветлугиной. -М.,1992.
16. Інтернетресурси